

วารสาร มนุษยสังคมศิลปาสาร

Journal of Humanities, Social Sciences and Arts

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Faculty of Humanities and Social Sciences

Udon Thani Rajabhat University

ISSN : 2697 - 5769 (Print)

ISSN : 2697 - 5750 (Online)

วารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร

Journal of Humanities, Social Sciences and Arts

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
- ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการทั้งบทความวิชาการและบทความวิจัย
2. เพื่อให้บริการวิชาการในการเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านวิชาการและงานวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

วารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รับตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีขอบเขตเนื้อหาใน
ด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ รวมถึงศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยโท ดร.เกรียงไกร ชูระพันธ์	คณบดี
อาจารย์สุรัตน์ เพ็งคำ	รองคณบดี
อาจารย์ชัยมงคล ศิริวารินทร์	รองคณบดี

บรรณาธิการ

ดร.วรรณ เลาห์เขตกิจ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์กนิษฐา มาลา

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์ นาวา วงษ์พรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ เสารยะวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ริ้วค	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ ตัญญูวิสุทธิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภรณ์ ขยายผล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รองศาสตราจารย์ พกษา เครือแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิปปวิชญ์ กิ่งแก้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิตกาญจ ตั้งภากรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ปิตินนบดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตั้งปณิธาน อารีย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ดร.มนรัตน์ สันทร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

คณะกรรมการดำเนินงาน

ดร.วรรณ เหล่าเขตกิจ	ประธานกรรมการ/บรรณาธิการวารสาร
อาจารย์สุพรรณษา ภัคตรนิกร	กรรมการ
อาจารย์วิชญ์ ชัยพัฒน์	กรรมการ
อาจารย์อนงค์รัตน์ บังศรี	กรรมการ
อาจารย์ธิดารัตน์ ชุ่มจันทร์	กรรมการ
อาจารย์พรษา แสนวัง	กรรมการ
อาจารย์รัฐสรณ์ จันทรมิพ์	กรรมการ
อาจารย์กนิษฐา มาลา	กรรมการและเลขานุการ
นางนิตยา ปานทรัพย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ดำเนินการและจัดการวารสาร

อาจารย์กนิษฐา มาลา

อาจารย์อนงค์รัตน์ บังศรี

อาจารย์รัฐสรณ์ จันทระพิมพ์

พิสูจน์อักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

อาจารย์สุพรรณษา ภัคตรนิกร

อาจารย์วิษณุ ชัยพัฒน์

ออกแบบปกและรูปเล่ม

อาจารย์ธิดารัตน์ ชุ่มจันทร์

อาจารย์พรรษา แสนวัง

ติดต่อวารสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (สามพร้าว)

237 ม.12 ต.สามพร้าว อ.เมือง จ.อุดรธานี 41000

โทรศัพท์ : 098-915-6190 Email : wanna.la@udru.ac.th

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ วารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน พ.ศ. 2565

ศาสตราจารย์ ดร.บัวพันธ์ พรหมพักพิง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณมัย จันทมาลา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกามาศ จิรจักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรมรัตน์ โถวสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จตุพงษ์ กะวิวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ดร.อนุวัฒน์ พลทิพย์	มหาวิทยาลัยนครพนม
ดร.ภัทรพร ผลดี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.กัลยาณี กฤตโตปการกิจ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.วศิน พรหมสุรินทร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ดร.ธีรพงศ์ แก้วมณี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ดร.มัลลิกา ดวงภักดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ดร.สาคร มหาหงษ์	นักวิชาการอิสระ

บทความทุกบทความของวารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีได้รับการตรวจประเมินทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ซึ่งข้อความและบทความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสาร
และมีใช้ความรับผิดชอบของคณะผู้จัดทำ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการวารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

All articles of the Silpasan Human Society Journal, Faculty of Humanities and Social Sciences
Udon Thani Rajabhat University have been assessed by academic experts.
The texts and articles are the opinions of the authors. It is neither the opinion of the journal
editorial team, nor it is the responsibility of the editors and editors of the Human Society
Silpasan Journal, faculty of Humanities and Social Sciences, and Udon Thani Rajabhat
University.

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เป็นวารสารวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งบริการวิชาการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านวิชาการและงานวิจัย โดยวารสารมีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม) โดยวารสารฉบับนี้เป็น ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน พ.ศ. 2565 กองบรรณาธิการวารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ให้ความสำคัญในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและส่งเสริมบทความร่วมตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์และเสียสละเวลาในการประเมินบทความ ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นของท่านสำคัญยิ่งและเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนเพื่อปรับแก้บทความให้มีคุณภาพ และขอขอบคุณคณะทำงานของวารสารร่วมมือร่วมใจ มุ่งมั่นตั้งใจ ในการทำงานเพื่อให้วารสารได้เผยแพร่อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง

วรรณา เหล่าเขตกิจ

บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี	1-20
การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	21-27
การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านบทเพลงจีนของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	28-44
การเปรียบเทียบความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุก ระหว่างจังหวัดนครราชสีมากับจังหวัดบุรีรัมย์	45-62
นาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ ชุด ศรศิลป์เสียดัก	63-74

**ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี**
**NEEDS FOR WELFARE PROVIDED BY THE FUND FOR EMPOWERMENT OF
PERSONS WITH DISABILITIES IN THE AREA OF BAN THAT SUBDISTRICT
MUNICIPALITY,
PHEN DISTRICT, UDON THANI PROVINCE**

สิทธิินันท์ จันนาวาน¹, ชุตติพงษ์ คงสันเทียะ² และ ธวัช สุทธิกุลสมบัติ³

Sitthithon Channawan¹, Chutipong Khongsanthia² and Thawat Sutthikulsombat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และเปรียบเทียบความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ใช้กลุ่มตัวอย่าง 204 คน ได้แก่ คนพิการที่มีทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ คำนวณได้จากสูตรของทาโร ยามาเน เก็บข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามระดับความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่างใช้ T-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมระดับความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) โดยด้านการแพทย์และสาธารณสุข และ ด้านสังคมสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากัน ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมาคือ ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 4.61$) ด้านการศึกษาและด้านการพัฒนา

1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3 อาจารย์ประจำสาขาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

อาชีพ ($\bar{X} = 4.59$) และน้อยที่สุดคือ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 4.57$) และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ความต้องการ, กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, เทศบาลตำบลบ้านธาตุ, อำเภอเพ็ญ, อุดรธานี

Abstract

The objectives of this research were to study the levels of needs for welfare provided by the Fund for Empowerment of Persons with Disabilities, and to compare the needs for welfare provided by the Fund for Empowerment of Persons with Disabilities among people with disabilities in the area of Ban That Subdistrict Municipality, Phen District, Udon Thani Province. The sample group consisted of 204 people; including people with disabilities whose residents were registered in the area of Ban That Subdistrict Municipality, and subsequently calculated by Taro Yamane formula. The samples were randomized using stratified and accidental methods. This research employed questionnaires on needs for welfare provided by the Fund for Empowerment of Persons with Disabilities as its data collection tool. The statistics for data analysis included percentage, average, and standard deviation. Difference between means was analyzed with T-test. Lastly, analysis of variance was conducted one-way (F-test).

The results revealed overall needs for welfare provided by the Fund for Empowerment of Persons with Disabilities among people with disabilities in the area of Ban That Subdistrict Municipality were at the highest level ($\bar{x} = 4.59$). Among all types of needs, medical and public health, as well as social work needs, had equal, highest levels of averages ($\bar{x} = 4.63$). The two aspects were followed by recreational needs ($\bar{x} = 4.61$), educational and vocational development needs ($\bar{x} = 4.59$), as well as residential needs—the aspect with the lowest level of average ($\bar{x} = 4.57$). The overall results of comparison between independent and dependent variables revealed no differences, at the statistical significance of 0.05.

Keywords: Needs, Fund for Empowerment of Persons with Disabilities, Ban That Subdistrict Municipality, Phen district, Udon Thani

ที่มาและความสำคัญ

ความพิการเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนในสังคมไม่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นกับตน เนื่องจากความพิการเป็นเงื่อนไขทางสังคมที่อยู่เหนือสภาพทางกายหรือสุขภาพ คนพิการจำนวนมากต้องต่อสู้กับตนเอง ต่อสู้กับสภาพแวดล้อมของคนปกติที่มักไม่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตและต่อสู้กับทัศนคติอย่างผิด ๆ ที่ว่า คนพิการ คือภาระของสังคม ถูกมองว่าเป็นผู้ด้อยความสามารถและตกเป็นภาระของสังคมที่ต้องได้รับการดูแล แต่ธรรมชาติของความเป็นคน คนพิการก็ไม่ได้แตกต่างจากคนทั่วไป เพียงแต่ร่างกายบางส่วนที่บกพร่องขาดหายไป แต่ความรู้สึกนึกคิด จิตใจ จิตวิญญาณ ความต้องการยังมีเหมือนคนทั่วไป จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าในอดีตคนพิการถูกละเมิดสิทธิความเป็นคน อาจจะด้วยความรัก ความเป็นห่วง ความหวังดี เหตุผลนี้จึงถูกคนใกล้ชิด คนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในครอบครัวสังคมองค์กรที่เกี่ยวข้องคิดให้ตัดสินใจแทนซึ่งในความเป็นจริงแล้วเขายังต้องการความเป็นส่วนตัวความเป็นอิสระ มีเป้าหมายในชีวิต ต้องการที่จะช่วยเหลือตัวเอง ต้องการที่จะกระทำให้ตัวเองมีคุณค่า และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 23 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาสมรรถภาพคนพิการ การศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ รวมทั้งการส่งเสริมและการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2563)

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจคนพิการ เมื่อปี พ.ศ. 2560 พบว่า มีคนพิการจำนวนประมาณ 3.7 ล้านคนหรือร้อยละ 5.5 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากการสำรวจปี พ.ศ. 2555 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 2.2 ของประชากรทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562 : 2) จากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าจำนวนคนพิการได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น ดังนั้นจำเป็นเร่งด่วนที่จะให้ความสำคัญต่อกลุ่มคนพิการ ในจังหวัดอุดรธานีมีคนพิการที่จดทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรธานี แล้วจำนวน 45,279 คน แยกเป็นหญิงจำนวน 20,603 คน

เป็นชายจำนวน 24,676 คน (สัมภาษณ์ ขจรศักดิ์ จันทร์ปาน นักพัฒนาสังคม (พก.) ศูนย์บริการคนพิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรธานี, 2564) โดยเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี มีคนพิการทั้งสิ้นจำนวน 415 คน แบ่งเป็นผู้พิการทางการ

มองเห็น 60 คน ผู้พิการทางการได้ยิน 76 คน ผู้พิการทางการเคลื่อนไหว 202 คน ผู้พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม 38 คน ผู้พิการทางสติปัญญา 31 คน ผู้พิการทางการเรียนรู้ 6 คน ออทิสติก 2 คน (ข้อมูลจากฝ่ายส่งเสริมสวัสดิการและสังคม เทศบาลตำบลบ้านธาตุ พ.ศ. 2564) ในการดำเนินงานด้านสวัสดิการทางสังคมสำหรับที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบัน เทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี จะเน้นการบริการให้ความช่วยเหลือเรื่องเบี้ยยังชีพเป็นหลัก แต่ก็ยังไม่ได้มีการสำรวจความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการในด้านอื่น ๆ จึงทำให้ไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้พิการ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของผู้พิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้วางแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมของผู้พิการให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นรวมทั้งนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการด้านอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ในแต่ละด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ตามสถานภาพของผู้พิการ

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงระดับความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ในด้านต่าง ๆ
2. ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้คณะกรรมการเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้เป็นส่วนช่วยในการสร้างแผนคุณภาพชีวิตของผู้พิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี
3. หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ที่รับผิดชอบสวัสดิการต่าง ๆ ของคนพิการสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนา เพิ่มศักยภาพ และคุณภาพชีวิตของคนพิการทุกกลุ่ม

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 การวิจัยครั้งนี้กำหนดประชากรที่ใช้คือ คนพิการที่มีทะเบียนราษฎรอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี โดยขึ้นทะเบียนเป็นผู้พิการในฐานะข้อมูลของฝ่ายส่งเสริมสวัสดิการและสังคม เทศบาลตำบลบ้านธาตุ พ.ศ. 2564 จำนวนทั้งสิ้น 415 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ คนพิการที่มีทะเบียนราษฎรอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 204 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546 : 141) โดยกำหนดความคาดเคลื่อนที่ 0.05 จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ได้แก่ การใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกระจายจำนวนตัวอย่างที่ได้เทียบกับจำนวนประชาชนแต่ละหมู่บ้าน และใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการแจกแบบสอบถาม

1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของผู้พิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านนันทนาการและด้านที่อยู่อาศัย

1.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี มีจำนวน 20 หมู่บ้าน

1.5 ขอบเขตเวลา ระหว่าง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 – พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และประเภทความพิการ

2.2 ตอนที่ 2 ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของผู้พิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านนันทนาการ และด้านที่อยู่อาศัย จำนวนข้อคำถามรวม 58 ข้อ เป็นลักษณะแบบสอบถามตามมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเกิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งการวัดออกเป็น 5 ระดับ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538 : 163-164)

2.3 ตอนที่ 3 ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี เพิ่มเติม

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวทางจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำมาสร้างเป็นโครงสร้างแบบสอบถามทั้งปลายปิดและปลายเปิด

3.3 ทำแบบสอบถามฉบับร่าง และนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุง

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อ 3.3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบด้วยการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไปจากข้อคำถามทั้งหมด ใช้ได้จำนวน 40 ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับตามข้อ (3.4) มาทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าเท่ากับ 0.91

3.6 จัดทำแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS : Statistical Package for Social Science) ดังนี้

4.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

4.2 ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ใช้ในการทดสอบค่าทีอิสระ (Independent Sample : T-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA: F-test)

4.4 ความต้องการเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 ส่วนใหญ่มีช่วงอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 45.1 มีระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่คือระดับประถมศึกษา จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 64.2 รองลงมาคือไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 81.4 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 มีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ประมาณ 1,001-5,000 บาท จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 78.4 และส่วนใหญ่เป็นประเภทความพิการด้านการเคลื่อนไหว จำนวน 120 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 58.8 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ ใน 6 ด้าน เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า

2.1 ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี “ด้านการแพทย์และสาธารณสุข” โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.65$ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ข้อ 4 ต้องการให้มีคลินิกสำหรับคนพิการในสถานพยาบาล และข้อ 5 ต้องการให้มีการจัดบริการกายภาพบำบัดเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในสถานพยาบาลของชุมชน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.67$, ข้อ 9 ต้องการได้รับสิทธิในการเข้ารับบริการ ณ หน่วยบริการอื่นของรัฐ นอกเหนือจากหน่วยบริการประจำที่ระบุในบัตรหลักประกันสุขภาพ และ ข้อ 10 ต้องการให้มีบริการรถรับส่งคนพิการในกรณีฉุกเฉินโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.66$, ข้อ 2 ต้องการให้มีนักกายภาพบำบัดหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขคอยให้คำแนะนำในการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องช่วยคนพิการ ข้อ 3 ต้องการให้มีการจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพให้แก่คนพิการในชุมชน ข้อ 7 ต้องการได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องช่วย คนพิการเพื่อแก้ไขปัญหาความพิการ และ ข้อ 8 ต้องการให้มีบริการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.62$, และข้อ 1 ต้องการได้รับการตรวจวินิจฉัยรักษาพยาบาลจากแพทย์ ผู้ชำนาญเฉพาะทางโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ข้อ 6 ต้องการให้สถานพยาบาลของรัฐมีการจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่คนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.61 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นคำถาม “ด้านการแพทย์และสาธารณสุข”

ข้อ	ประเด็นคำถาม ก. ด้านการแพทย์และสาธารณสุข	ค่าสถิติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ท่านต้องการได้รับการตรวจวินิจฉัยรักษาพยาบาลจากแพทย์ผู้ชำนาญเฉพาะทางโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	4.61	0.48	มากที่สุด
2	ท่านต้องการให้พนักงานกายภาพบำบัดหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขคอยให้คำแนะนำในการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องช่วยคนพิการ	4.62	0.48	มากที่สุด
3	ท่านต้องการให้มีการจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพให้แก่คนพิการในชุมชน	4.62	0.48	มากที่สุด
4	ท่านต้องการให้มีคลินิกสำหรับคนพิการในสถานพยาบาล	4.67	0.47	มากที่สุด
5	ท่านต้องการให้มีการจัดบริการกายภาพบำบัดเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในสถานพยาบาลของชุมชน	4.67	0.47	มากที่สุด
6	ท่านต้องการให้สถานพยาบาลของรัฐมีการจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่คนพิการ	4.61	0.48	มากที่สุด
7	ท่านต้องการได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องช่วยคนพิการเพื่อแก้ไขปัญหาความพิการ	4.62	0.48	มากที่สุด
8	ท่านต้องการให้มีบริการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ	4.62	0.48	มากที่สุด
9	ท่านต้องการได้รับสิทธิในการเข้ารับบริการ ณ หน่วยบริการอื่นของรัฐ นอกเหนือจากหน่วยบริการประจำที่ระบุในบัตรหลักประกันสุขภาพ	4.66	0.50	มากที่สุด
10	ท่านต้องการให้มีบริการรถรับส่งคนพิการในกรณีฉุกเฉินโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	4.66	0.50	มากที่สุด
รวม		4.63	0.48	มากที่สุด

2.2 ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของ คนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี “ด้านการศึกษา” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.59 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ข้อ 1 ต้องการให้มีการจัดการศึกษาแก่คนพิการในสถานศึกษาของรัฐ ทุกระดับโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.70, ข้อ 2 ต้องการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาภาคบังคับ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.62, ข้อ 4 ต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษาแก่คนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.60, ข้อ 3 ต้องการให้มีทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.59, ข้อ 5 ต้องการให้มีชุดสื่อ

ส่งเสริมทักษะทางการเรียนรู้ของคนพิการ ข้อ 8 ต้องการให้มีทุนการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างทั่วถึง และ ข้อ 9 ต้องการให้รัฐจัดหน่วยงานบริการการศึกษาเคลื่อนที่ให้แก่คนพิการในชุมชน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.58$, ข้อ 6 ต้องการให้มีหน่วยงานบริการของรัฐจัดบริการให้คำแนะนำทางการศึกษาสำหรับผู้พิการ และ ข้อ 7 ต้องการให้มีบุคลากรทางการศึกษาพิเศษคอยให้คำปรึกษา แนะนำในสถานศึกษาที่มีคนพิการเข้ารับการศึกษามีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.55$ และ ข้อ 10 ท่านต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.51$ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นคำถาม “ด้านการศึกษา”

ข้อ	ประเด็นคำถาม ข. ด้านการศึกษา	ค่าสถิติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ท่านต้องการให้มีการจัดการศึกษาแก่คนพิการในสถานศึกษาของรัฐทุกระดับโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	4.70	0.47	มากที่สุด
2	ท่านต้องการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาภาคบังคับ	4.62	0.50	มากที่สุด
3	ท่านต้องการให้มีทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของคนพิการ	4.59	0.55	มากที่สุด
4	ท่านต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษาแก่คนพิการ	4.60	0.54	มากที่สุด
5	ท่านต้องการให้มีชุดสื่อส่งเสริมทักษะทางการเรียนรู้ของคนพิการ	4.58	0.57	มากที่สุด
6	ท่านต้องการให้มีหน่วยงานบริการของรัฐจัดบริการให้คำแนะนำทางการศึกษาสำหรับผู้พิการ	4.55	0.55	มากที่สุด
7	ท่านต้องการให้มีบุคลากรทางการศึกษาพิเศษคอยให้คำปรึกษา แนะนำในสถานศึกษาที่มีคนพิการเข้ารับการศึกษ	4.55	0.57	มากที่สุด
8	ท่านต้องการให้มีทุนการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างทั่วถึง	4.58	0.54	มากที่สุด
9	ท่านต้องการให้รัฐจัดหน่วยงานบริการการศึกษาเคลื่อนที่ ให้แก่คนพิการในชุมชน	4.58	0.59	มากที่สุด
10	ท่านต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการ	4.51	0.59	มากที่สุด
รวม		4.59	0.54	มากที่สุด

2.3 ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี “ด้านสังคมสงเคราะห์” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.63$ เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ข้อ 3 ต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในอาคารสถานที่ราชการและสถานที่สาธารณะต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.65$, ข้อ 7 ต้องการให้มีกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านคนพิการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.64$, ข้อ 5 ต้องการให้ชุมชนมีเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครเพื่อคอยดูแลช่วยเหลือคนพิการ มีค่าเฉลี่ย และ ข้อ 10 ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านเงินสงเคราะห์ครอบครัวคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.61$, ข้อ 1

ต้องการได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.60, ข้อ 2 ต้องการให้เพิ่มเงินเบี้ยยังชีพคนพิการ ข้อ 6 ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และ ข้อ 9 ต้องการให้มีกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือคนพิการกรณีเจ็บป่วย/เสียชีวิต มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.59, ข้อ 8 ต้องการให้ชุมชนและหน่วยงานราชการดูแลช่วยเหลือในปัจจัยขั้นพื้นฐานตามความจำเป็นของชีวิต มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.58, และ ข้อ 4 ต้องการให้มีสถานสงเคราะห์สำหรับคนพิการที่ขาดคนดูแลหรือไร้ที่อยู่ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.57 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นคำถาม “ด้านสังคมสงเคราะห์”

ข้อ	ประเด็นคำถาม ค. ด้านสังคมสงเคราะห์	ค่าสถิติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ท่านต้องการได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ	4.60	0.47	มากที่สุด
2	ท่านต้องการให้เพิ่มเงินเบี้ยยังชีพคนพิการ	4.59	0.46	มากที่สุด
3	ท่านต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในอาคารสถานที่ราชการและสถานที่สาธารณะต่างๆ	4.65	0.50	มากที่สุด
4	ท่านต้องการให้มีสถานสงเคราะห์สำหรับคนพิการที่ขาดคนดูแลหรือไร้ที่อยู่	4.57	0.49	มากที่สุด
5	ท่านต้องการให้ชุมชนมีเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครเพื่อคอยดูแลช่วยเหลือคนพิการ	4.61	0.48	มากที่สุด
6	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	4.59	0.49	มากที่สุด
7	ท่านต้องการให้มีกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านคนพิการของชุมชน	4.64	0.50	มากที่สุด
8	ท่านต้องการให้ชุมชนและหน่วยงานราชการดูแลช่วยเหลือในปัจจัยขั้นพื้นฐานตามความจำเป็นของชีวิต	4.58	0.50	มากที่สุด
9	ท่านต้องการให้มีกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือคนพิการกรณีเจ็บป่วยหรือเสียชีวิต เป็นต้น	4.59	0.48	มากที่สุด
10	ท่านต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านเงินสงเคราะห์ครอบครัวคนพิการ	4.61	0.50	มากที่สุด
รวม		4.63	0.52	มากที่สุด

2.4 ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของ
คนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี “ด้านการพัฒนาอาชีพ” โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.59 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความต้องการ
อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ข้อ 9 ต้องการให้มี
สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สำหรับคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.66, ข้อ 1 ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐ
จัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำในการประกอบอาชีพสำหรับคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.62, ข้อ 5
ต้องการให้สถานประกอบการของรัฐรับคนพิการเข้าทำงาน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.61, ข้อ 3 ท่านต้องการ
ฝึกอาชีพในสถานประกอบการของรัฐ ข้อ 4 ต้องการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับประเภทความพิการและ

ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และ ข้อ 8 ต้องการศึกษาดูงานด้านอาชีพสำหรับคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.59, ข้อ 6 ต้องการกู้ยืมเงินทุนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ และข้อ 10 ต้องการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับประเภทความพิการและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.58, ข้อ 7 ต้องการให้รัฐจัดหาแหล่งเงินทุนกู้ยืมเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้อย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.57 และ ข้อ 2 ต้องการให้มีการจัดบริการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอาชีพของคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.51 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นคำถาม “ด้านการพัฒนาอาชีพ”

ข้อ	ประเด็นคำถาม จ. ด้านการพัฒนาอาชีพ	ค่าสถิติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ท่านต้องการให้หน่วยงานภาครัฐจัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำในการประกอบอาชีพสำหรับคนพิการ	4.62	0.53	มากที่สุด
2	ท่านต้องการให้มีการจัดบริการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับอาชีพของคนพิการ	4.50	0.58	มากที่สุด
3	ท่านต้องการฝึกอาชีพในสถานประกอบการของรัฐ	4.59	0.48	มากที่สุด
4	ท่านต้องการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับประเภทความพิการและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน	4.59	0.53	มากที่สุด
5	ท่านต้องการให้สถานประกอบการของรัฐรับคนพิการเข้าทำงาน	4.61	0.54	มากที่สุด
6	ท่านต้องการกู้ยืมเงินทุนเพื่อนำไปประกอบอาชีพ	4.58	0.51	มากที่สุด
7	ท่านต้องการให้รัฐจัดหาแหล่งเงินทุนกู้ยืมเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้อย่างทั่วถึง	4.57	0.55	มากที่สุด
8	ท่านต้องการศึกษาดูงานด้านอาชีพสำหรับคนพิการ	4.59	0.51	มากที่สุด
9	ท่านต้องการให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สำหรับคนพิการ	4.66	0.48	มากที่สุด
10	ท่านต้องการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับประเภทความพิการและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน	4.58	0.52	มากที่สุด
รวม		4.59	0.50	มากที่สุด

2.5 ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี “ด้านนันทนาการ” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.61 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ข้อ 7 ต้องการให้มีการสนับสนุนการแข่งขันกีฬาคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.66, ข้อ 3 ต้องการมีส่วนร่วมในการประชุมกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.65, ข้อ 2 ต้องการรวมกลุ่มคนพิการหรือชมรมคนพิการเพื่อช่วยเหลือสังคม มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.63, ข้อ 6 ท่านต้องการให้มี

สวนสาธารณะ สวนสุขภาพและสนามกีฬาสำหรับคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.62, ข้อ 9 ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา นันทนาการของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ตามศักยภาพของคนพิการ และ ข้อ 10 ต้องการได้รับคำปรึกษาในการออกกำลังกายจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.61, ข้อ 5 ต้องการให้มีเครื่องมือพิเศษ สำหรับช่วยคนพิการในการเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.60, ข้อ 1 ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักศาสนาวัฒนธรรม ประเพณี มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.59, ข้อ 4 ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมวันคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.58 และ ข้อ 8 ท่านต้องการให้มีการจัดการละเล่นพื้นบ้านเพื่อผ่อนคลายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.55 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นคำถาม “ด้านนันทนาการ”

ข้อ	ประเด็นคำถาม จ. ด้านนันทนาการ	ค่าสถิติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักศาสนาวัฒนธรรม ประเพณี	4.59	0.51	มากที่สุด
2	ท่านต้องการรวมกลุ่มคนพิการหรือชมรมคนพิการเพื่อช่วยเหลือสังคม	4.63	0.49	มากที่สุด
3	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการประชุมกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ	4.65	0.49	มากที่สุด
4	ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมวันคนพิการ	4.58	0.51	มากที่สุด
5	ท่านต้องการให้มีเครื่องมือพิเศษสำหรับช่วยคนพิการในการเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ	4.60	0.50	มากที่สุด
6	ท่านต้องการให้มีสวนสาธารณะ สวนสุขภาพและสนามกีฬาสำหรับคนพิการ	4.62	0.50	มากที่สุด
7	ท่านต้องการให้มีการสนับสนุนการแข่งขันกีฬาคนพิการ	4.66	0.49	มากที่สุด
8	ท่านต้องการให้มีการจัดการละเล่นพื้นบ้านเพื่อผ่อนคลายในชุมชน	4.55	0.54	มากที่สุด
9	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬานันทนาการของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ตามศักยภาพของคนพิการ	4.61	0.48	มากที่สุด
10	ท่านต้องการได้รับคำปรึกษาในการออกกำลังกายจากผู้เชี่ยวชาญ	4.61	0.50	มากที่สุด
รวม		4.61	0.50	มากที่สุด

2.6 ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี “ด้านที่อยู่อาศัย” โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.57 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ข้อ 1 ต้องการการจัดบริการที่พักสำหรับคนพิการในรูปแบบสถานสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.65, ข้อ 3 ต้องการการจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักคนพิการ และ ข้อ 4 ต้องการการจัดกิจกรรมพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่คนพิการโดยชุมชนมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 4.62, ข้อ 8 ต้องการให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสม

ภายในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.60$, ข้อ 5 ต้องการการจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับคนพิการที่อยู่คนเดียว/ไร้ที่พึ่ง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.58$, ข้อ 2 ต้องการการจัดบริการบ้านพักกรณีฉุกเฉินสำหรับคนพิการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.55$, ข้อ 6 ต้องการให้มีกองทุนกู้ยืมเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ และ ข้อ 7 ต้องการให้มีการจัดโครงการเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้พิการอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.47$ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นคำถาม “ด้านนันทนาการ”

ข้อ	ประเด็นคำถาม จ. ด้านที่อยู่อาศัย	ค่าสถิติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ท่านต้องการการจัดบริการที่พักสำหรับคนพิการในรูปแบบสถานสงเคราะห์	4.65	0.49	มากที่สุด
2	ท่านต้องการ การจัดบริการบ้านพักกรณีฉุกเฉินสำหรับคนพิการ	4.55	0.54	มากที่สุด
3	ท่านต้องการการจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักคนพิการ	4.62	0.54	มากที่สุด
4	ท่านต้องการการจัดกิจกรรมพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่คนพิการโดยชุมชนมีส่วนร่วม	4.62	0.51	มากที่สุด
5	ท่านต้องการการจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับคนพิการที่อยู่คนเดียว/ไร้ที่พึ่ง	4.58	0.58	มากที่สุด
6	ท่านต้องการให้มีกองทุนกู้ยืมเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ	4.47	0.63	มากที่สุด
7	ท่านต้องการให้มีการจัดโครงการเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้พิการอย่างทั่วถึง	4.47	0.63	มากที่สุด
8	ท่านต้องการให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมภายในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	4.60	0.50	มากที่สุด
รวม		4.57	0.56	มากที่สุด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.59$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข และด้านสังคมสงเคราะห์ ($\bar{X} = 4.63$) ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 4.61$) ด้านการศึกษา และด้านการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 4.59$) และด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 4.57$) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นคำถามด้านต่างๆ

ลำดับ	ด้าน	ค่าสถิติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการแพทย์และสาธารณสุข	4.63	0.48	มากที่สุด
2	ด้านการศึกษา	4.59	0.54	มากที่สุด
3	ด้านสังคมสงเคราะห์	4.63	0.52	มากที่สุด

ลำดับ	ด้าน	ค่าสถิติ		แปลผล
		$\bar{x}$	S.D.	
4	ด้านการพัฒนาอาชีพ	4.59	0.50	มากที่สุด
5	ด้านนันทนาการ	4.61	0.50	มากที่สุด
6	ด้านที่อยู่อาศัย	4.57	0.56	มากที่สุด
รวม		4.59	0.50	มากที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการได้รับการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน และประเภทความพิการ มีระดับความต้องการได้รับการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้าน	เพศ		ช่วงอายุ		ระดับการศึกษา		อาชีพ/รายได้ต่อเดือน		ประเภทความพิการ	
	T-test	sig	F-test	sig	F-test	sig	F-test	sig	F-test	sig
1. ด้านการแพทย์และสาธารณสุข	-1.70	0.68	0.55	0.65	1.87	0.14	0.77	0.51	0.24	0.87
2. ด้านการศึกษา	-1.31	0.96	0.30	0.83	3.18	0.03*	0.46	0.71	0.97	0.41
3. ด้านสังคมสงเคราะห์	-1.49	0.43	0.90	0.44	1.78	0.15	1.56	0.20	1.09	0.35
4. ด้านการพัฒนาอาชีพ	0.18	0.17	1.01	0.39	3.37	0.02*	3.77	0.01*	2.23	0.09
5. ด้านนันทนาการ	1.79	0.78	0.47	0.71	1.56	0.20	1.56	0.20	1.28	0.28
6. ด้านที่อยู่อาศัย	1.17	0.32	0.51	0.68	0.35	0.79	0.52	0.67	0.87	0.46
รวม	-0.33	0.81	0.72	0.54	1.64	0.18	1.00	0.39	0.88	0.45

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4. สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการได้รับการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยสามอันดับ ได้แก่ ควรมีสวัสดิการครอบคลุมผู้ดูแลผู้พิการในกรณีที่ผู้พิการไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ควรมีการอบรมทักษะอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้พิการอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง ซึ่งจัดโดยเทศบาลตำบลบ้านธาตุและผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน ควรจัดคณะทำงานที่ดูแลและส่งเสริมช่วยเหลือผู้พิการในระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปและอภิปรายได้ดังนี้

1. ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ในแต่ละด้าน แบ่งออกเป็น

ก. ด้านการแพทย์และสาธารณสุข โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะคนพิการส่วนใหญ่มีปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคประจำตัวและโรคที่เกี่ยวข้องกับความพิการของตนทำให้คนพิการจำเป็นต้องใช้บริการการแพทย์ ทั้งยังมีฐานะยากจน จึงต้องการให้มีการบริการรถรับส่งคนพิการในกรณีฉุกเฉินโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และต้องการได้รับสิทธิพิเศษในการเข้ารักษาพยาบาลในสถานพยาบาล เช่นการได้รับการรักษาพยาบาลก่อนบุคคลทั่วไปและต้องการให้มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ให้บริการตรวจสุขภาพคนพิการในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอื้องทิพย์ ไตรบำรุง (2550) เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการด้านการแพทย์ ด้านสังคม สงเคราะห์อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราภรณ์ งอยกุลจิก (2557) เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านบริการสังคม และด้านสุขภาพอนามัย

ข. ด้านการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะส่วนใหญ่ครอบครัวของคนพิการมีฐานะยากจน มีรายได้น้อยทำให้ขาดกำลังทรัพย์ในการศึกษาต่อ ประกอบกับข้อจำกัดของความพิการจึงเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการศึกษา สำหรับคนพิการแล้ว “การศึกษา” ทำให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม มีความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีสามารถนำความรู้จากการศึกษาประกอบอาชีพได้ ในปัจจุบันคนพิการสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่เช่น เรียนรู้จากคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ วิทยุและสื่อต่าง ๆ คนพิการจึงมีความต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น คนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุจึงต้องการทุนการศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภชัย ชัยวรกุล (2553) เรื่องความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของคนพิการในตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่าความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านบริการทางการศึกษามีความต้องการในระดับมาก โดยต้องการได้รับสวัสดิการเป็นอันดับแรกคือการจัดตั้งศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กเล็กสำหรับเด็กพิการทุกประเภท

ค. ด้านสังคมสงเคราะห์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะสถานการณ์สังคมเศรษฐกิจในปัจจุบันค่าครองชีพได้ปรับตัวสูงขึ้นส่งผลให้ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตมีราคา

สูงขึ้น และคนพิการส่วนมากไม่ได้อยู่เพียงลำพัง คนในครอบครัวมีภาระหลายด้าน จึงต้องการความช่วยเหลือในด้านสังคมสงเคราะห์ ครอบครัวที่เป็นปัจจัยพื้นฐานของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารารัตน์ ทิพย์วงศ์ (2550) เรื่องปัญหาและความต้องการในการได้รับสวัสดิการความช่วยเหลือจากภาครัฐของผู้พิการ ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ด้านสังคมสงเคราะห์มีความต้องการในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้องทิพย์ ไตรบำรุง (2550) เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการด้านสังคมสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก

ง. ด้านการพัฒนาอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาและไม่ได้ประกอบอาชีพ เช่น คนพิการที่มีอาชีพก็ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปหรืออาชีพอิสระ และมักจะประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ ไม่มีทุนที่เพียงพอและขาดทักษะความสามารถเฉพาะด้านในการประกอบอาชีพ ส่งผลให้คนพิการมีรายได้น้อยไม่เพียงพอในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว เนื่องจากขาดความรู้และทักษะความสามารถเฉพาะด้าน ดังนั้นหากคนพิการได้รับการศึกษามากขึ้น นอกจากจะทำให้คนพิการมีโอกาสในการประกอบอาชีพที่มั่นคงและรายได้เพิ่มมากขึ้นแล้ว ยังทำให้คนพิการรับรู้และใช้สิทธิต่าง ๆ ที่พึงได้รับส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนัยพัชร ขวัญมงคล (2556) เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการในเขตตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการด้านการงานและรายได้ มีความต้องการในระดับมาก

จ. ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะอุปสรรคความพิการของแต่ละบุคคลทำให้เกิดข้อจำกัดในการช่วยเหลือตนเองและโอกาสในการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีบริการอยู่ในสังคมปัจจุบัน รวมไปถึงความไม่ทั่วถึงของการให้บริการที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ของคนพิการที่บั่นทอนโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นั้นลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ งอยกุลจิก (2557) เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการด้านนันทนาการภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ฉ. ด้านที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีรายได้จากเบี้ยยังชีพและบุตรหลานให้เพียงเล็กน้อย ซึ่งทำให้ไม่มีเงินพอเพียงที่จะนำมาซ่อมแซมหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของตนให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และเหมาะสมกับสภาพความพิการของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิ่นปิ่นท์ บัวคลี (2557) เรื่องความต้องการการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการทางการเคลื่อนไหวและร่างกาย

ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มากที่สุดคือ ด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย โดยมีงบประมาณจากรัฐบาลเพื่อช่วยปรับปรุงสภาพบ้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี เมื่อจำแนกตามตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน และประเภทความพิการที่มีต่อความต้องการได้รับสวัสดิการจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการนั้น พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้พิการทุกกลุ่มล้วนแล้ว แต่มีความต้องการที่จะได้รับสวัสดิการในทุกมิติ ทั้งในด้านการแพทย์และสาธารณสุข การศึกษา สังคมสงเคราะห์ อาชีพและรายได้ ที่อยู่อาศัย รวมถึงด้านนันทนาการ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีครอบคลุมทั้งด้านกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภชัย ชัยวรกุล (2553) เรื่อง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของคนพิการ ในตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้พิการในเขตตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เชิงนโยบาย

1.1 เทศบาลตำบลบ้านธาตุและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดนโยบายวางแผน หรือดำเนินการพัฒนา และควรพิจารณาให้ความสำคัญเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมของคนพิการในทุก ๆ ด้านอย่างถ้วนหน้า โดยเป็นไปอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านอาชีพ ด้านนันทนาการ และด้านที่อยู่อาศัย เพื่อให้ประชาชนที่มีความพิการได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.2 สำหรับการพัฒนาสวัสดิการผู้พิการด้านการศึกษา อาชีพ และรายได้นั้น เทศบาลตำบลบ้านธาตุ ควรมีการส่งเสริมอย่างเป็นระบบและมีแบบแผน โดยเริ่มจากการพัฒนาด้านการศึกษา ควรเน้นให้การศึกษาในระบบ เช่น การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตลอดชีวิตแบบอบรมระยะสั้น เพื่อให้เกิดทักษะ ความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การประกอบอาชีพสร้างรายได้ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่าง ความต้องการของคนพิการแต่ละบุคคลด้วย จึงเห็นควรที่เทศบาลตำบลบ้านธาตุจะได้จัดหาบุคลากรทางการศึกษาหรือวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่คนพิการ ไม่

ว่าจะเป็นด้านการศึกษาหรือด้านอาชีพซึ่งจะช่วยให้คนพิการได้มีความรู้และนำไปใช้ประกอบอาชีพ เพื่อดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและเกิดความยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการคนพิการในตัวแปรอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อ ความต้องการได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการของคนพิการ เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัว สถานภาพ ทางเศรษฐกิจในครอบครัว การดูแลเอาใจใส่ของสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการจัดสวัสดิการสำหรับ คนพิการ และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการควบคู่ด้วย เช่น การให้สถาบันครอบครัว ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและเฝ้าระวังด้านคุณภาพชีวิตของผู้ พิการในครัวเรือน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ขจรศักดิ์ จันทร์ปาน. (2564). นักพัฒนาสังคม (พท.) ศูนย์บริการคนพิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรธานี. สัมภาษณ์. 20 มิถุนายน 2564
- จิราภรณ์ งอยกุดจิก. (2557). **ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้พิการในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- दनัยพัชร์ ขวัญมงคล. (2556). **ความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตเทศบาลตำบลตา จง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์**. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ดรรรัตน์ ทิพย์วงศ์. (2550). **ปัญหาและความต้องการในการได้รับสวัสดิการความช่วยเหลือจาก ภาครัฐของผู้พิการในเขตอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิ่นปิ่นนัท บัวคลี่. (2557). **ความต้องการการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการทางการเคลื่อนไหวและ ร่างกาย ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, กรม. (2563). **พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ พุทธศักราช 2550**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://dep.go.th/th/rights-welfares-services/disabled-person-fund> (20 พฤศจิกายน 2564)
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). **แถลงผล “การสำรวจความพิการ พ.ศ. 2560** [จดหมายข่าว]. กรุงเทพฯ: กลุ่มสถิติสุขภาพและภาวะทางสังคม กองสถิติสังคม.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: เพื่องฟ้า พรินติ้ง.
- สุภชัย ชัยวรกุล. (2553). **ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตหน้าพระธาตุอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี**.งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เอื้องทิพย์ ไตรบำรุง. (2550). **การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตเทศบาลนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา**.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชสีมา.

การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

THE DEVELOPMENT OF LEARNING MEDIA APPLICATION SMARTPHONES ON COMPUTATIONAL THINKING FOR MATHAYOMSUKSA 4

คณิศร จีกระโทก¹, พิศณุ ชัยจิตวนิชกุล²,

ชนากานต์ บุรัตน์³ และ สโรชา เทสารินทร์⁴

Kanisorn Jeekartok¹, Pitsanu Chaichitwanidchakol²,

Chanakan Burat³ and Sarocha Tasarin⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้แอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) การศึกษาความพึงพอใจ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจภาพรวม อยู่ในระดับ พอใจมากที่สุด

คำสำคัญ: แอปพลิเคชัน, สมาร์ตโฟน, แนวคิดเชิงคำนวณ

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop media application on smartphones about computational concepts for Mathayom 4, 2) to compare the academic achievement, and 3) to assess Mathayom 4 students' satisfaction in using learning media applications on smartphones about computational concepts for Mathayom 4.

The results showed that 1) the learning achievement was statistically significantly higher than pretest at levels 0.05, and 2) the satisfaction level of the students was at the most satisfied level.

Keywords: Application, Smartphones, Computational Thinking

1 อาจารย์ประจำสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

2 อาจารย์ประจำสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3-4 นักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทนำ

แนวคิดเชิงคำนวณ เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นในช่วงกลางศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนด้วยกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างมีเหตุผล คิดสร้างสรรค์ เพื่อแก้ปัญหาในลักษณะที่เป็นนามธรรม ที่มีจุดเน้นสำคัญสำหรับการฝึกใช้แนวคิดเชิงคำนวณเพื่อการวิเคราะห์รายละเอียดของปัญหาในสถานการณ์จริง ลักษณะที่เป็นนามธรรม และถ้าหากผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือที่เรียกกันว่า “Learning by doing” การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องลงมือทำด้วยตนเอง เท่านั้น (ภาสกร เรืองรอง และมะยูริย์ พิทยาเสนีย์, 2563) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุงปีพุทธศักราช 2560 สารที่ 4 เทคโนโลยี มาตรฐาน ว 4.2 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและใช้แนวคิดเชิงคำนวณในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงอย่างเป็นขั้นตอน และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทัน และมีจริยธรรม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2561)

ในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน ทำให้มีการนำเทคโนโลยีในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน รวมไปถึงแอปพลิเคชันนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การพัฒนาสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟนที่เป็นอีกช่องทางในการเรียนรู้ อีกทั้งสามารถทบทวนบทเรียนได้ทุกที่ที่ต้องการ (กรกนก คลังบุญครอง, 2555)

ดังนั้นจากเหตุผลข้างต้น ทีมผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ทีมผู้วิจัยได้ออกแบบมาให้ง่ายต่อการเรียนรู้ มีความสนุกสนานตื่นตาตื่นใจเหมาะสมกับช่วงวัย ซึ่งจะส่งเสริมทางการเรียนรู้ เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณในรูปแบบใหม่และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ที่ได้ทั้งความรู้และความสนุกไปพร้อม ๆ กัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้แอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการทดสอบ 30 นาที

1.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้แต่ละหัวข้อย่อยตามแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้ครบทุกหัวข้อ ทีมผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลาในการทดสอบ 30 นาที การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

1.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้ เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ สอบถามนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด โดยทีมผู้วิจัยให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด เมื่อกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามคืน ทีมผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของการตอบ โดยหากพบว่าไม่ถูกต้องและครบถ้วน ทีมผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบใหม่อีกครั้ง

1.5 รวบรวมข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและสรุปผลต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเทศบาล 7 รถไฟสงเคราะห์

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 15 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเทศบาล 7 รถไฟสงเคราะห์ โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากเลือกห้อง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติขั้นพื้นฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบบออกได้ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ทโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังแสดงในภาพที่ 1-5

(1)

(2)

(3)

ภาพที่ (1) หน้าหลัก (2) เข้าสู่เนื้อหา (3) เนื้อหา

(4)

(5)

ภาพที่ (4) แบบทดสอบ (5) หน้าจอเกม

ด้านที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการเรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บน
สมาร์ทโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการเรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บน
สมาร์ทโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	t	df	sig
ก่อนเรียน	18.93	3.78	9.54	14	.00**
หลังเรียน	24.13	2.98			

**มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการเรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้แอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้แอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ความสามารถของแอปพลิเคชันส่วนของการแสดงเนื้อหา	4.67	0.70	มากที่สุด	4
2	ความสามารถของแอปพลิเคชันส่วนการแสดงผลข้อมูล รูปภาพวิดีโอ และเสียง	4.67	0.60	มากที่สุด	4
3	ความสามารถของแอปพลิเคชันส่วนแสดงข้อมูลแบบทดสอบ	4.40	0.95	มาก	8
4	การใช้คำสั่งต่าง ๆ ส่วนของเมนูมีความสะดวก	4.73	0.44	มากที่สุด	3
5	ความเร็วในการประมวลผลของแอปพลิเคชัน	4.47	0.88	มาก	7
6	แอปพลิเคชันสามารถใช้งานได้ง่ายไม่ซับซ้อน	4.53	0.72	มากที่สุด	6

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้แอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
7	ความเหมาะสมในการเลือกใช้ชนิด ขนาด สี อักษรบนแอปพลิเคชัน	4.80	0.54	มากที่สุด	2
8	ความเหมาะสมในการเลือกใช้สัญลักษณ์หรือรูปภาพในการสื่อความหมาย	4.60	0.61	มากที่สุด	5
9	ความเหมาะสมในการวางตำแหน่งส่วนประกอบและเมนูต่าง ๆ ของแอปพลิเคชัน	4.47	0.81	มาก	7
10	ความเหมาะสมในการปฏิสัมพันธ์ได้ตอบกับผู้ใช้	4.87	0.34	มากที่สุด	1
	ภาพรวม	4.62	0.66	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62, S.D.= 0.66) ความพึงพอใจสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความเหมาะสมในการปฏิสัมพันธ์ได้ตอบกับผู้ใช้ ($\bar{X}$ = 4.87, S.D.=

0.34) อันดับที่สอง ได้แก่ ความเหมาะสมในการเลือกใช้นิต ขนาด สีอักษรบน แอปพลิเคชัน ($\bar{x}$ = 4.80, S.D. = 0.54) และอันดับที่สาม ได้แก่ การใช้คำสั่งต่าง ๆ ส่วนของเมนูมีความสะดวก ($\bar{x}$ = 4.73, S.D. = 0.44)

อภิปรายผล

จากการพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ทโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. แอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ทโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถนำไปใช้งานได้จริง อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กใช้กระบวนการแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้าง การคิดอย่างมี วิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับ คณิตฯ จีกระโทก และคณะ (2561) ซึ่งกล่าวว่า เมื่อเด็กได้ใช้สื่อการเรียนรู้จะทำให้เด็กเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความผูกพัน อีกทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ เพราะ เด็กจะมีการปรึกษาหารือ แนะนำแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

2. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการเรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ทโฟน เรื่องแนวคิด เชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เหตุ เพราะความเหมาะสมของแอปพลิเคชันที่มีการโต้ตอบได้ดี มีการใช้สีและขนาดของตัวหนังสือที่ทำให้ นักเรียนที่เรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำ สามารถนำไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ คณิตฯ จีกระโทก และคณะ (2560) ซึ่งกล่าวว่า เนื้อหาที่เป็นเกม มีภาพประกอบที่สวยงาม เป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักเรียนอยาก เรียน อยากเล่น และทำให้นักเรียนจดจำจนเกิดเป็นการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้แอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ทโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัชฎาภรณ์ เอี่ยมโคกสูง (2555) เนื่องด้วยเนื้อหาการเรียนเมื่อมีการปรับเป็นเกม จะทำให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น และตัวอักษรที่อ่านง่าย มีความสวยงามจะเป็นส่วนที่ช่วยในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1.1 การนำแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ทโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไป ใช้ ครูควรจัดการเรียนการสอนและเข้าใจในหลักการวิธีใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำไปใช้กับนักเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ในระหว่างการเรียนรู้ครั้งแรก ครูต้องให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ นักเรียน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ คณะครู และนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 7 รถไฟสงเคราะห์ที่ได้ให้ความ กรุณาในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ภาสกร เรืองรอง และมะยุรีย์ พิทยาเสนีย์. (2563). แนวคิดเชิงคำนวณร่วมกับรูปแบบการเรียนรู้ Coding เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. 11(1). หน้า 1-164.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2561). คู่มือรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงศึกษาธิการ.
- กรกนก คลังบุญครอง. (2555). เว็บแอปพลิเคชันช่วยแม่ดูแล สุขภาพและบันทึกพัฒนาการของลูก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- คณิศร จีกระโทก วราวุฒิ บุราณเดช และศราวุฒิ ทองรัตน์. (2561). การพัฒนาเกมคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา เรื่อง มือปราบขยะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี. 6(1). หน้า 137-149.
- คณิศร จีกระโทก จิรนนท์ ล้อตงบัง และรวี เวธิตะ. (2560). การพัฒนาเกมคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิซึม เรื่อง งานเกษตรคู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การประชุมวิชาการระดับชาติการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ครั้งที่ 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. จังหวัดมหาสารคาม. ประเทศไทย. 2-3 มีนาคม 2560. หน้า 1-7.
- รัชฎาภรณ์ เอี่ยมโคกสูง. (2555). การพัฒนาเกมคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องภาวะโลกร้อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีและการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

**การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านบทเพลงจีนของนักศึกษา
สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**
**A STUDY OF LEARNING BEHAVIOR OF CHINESE THROUGH
CHINESE SONGS AMONG STUDENTS IN THE CHINESE
LANGUAGE MAJOR AT PIBULSONGKRAM RAJABHAT UNIVERSITY**

วศิน สุขสมบูรณ์วงศ์¹, สุพรรณิ น้อยอินวงศ์²,
ณัฐชนน แสงปัญญา³ และ สรวิษฐ์ ประดาพล⁴
Wasin Suksomboonwong¹, Supunnee Noi-inwong²,
Nutchanon Saengpunya³ and Sorawith Pradaphol⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านบทเพลงจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้วิจัยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน 1) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 193 คน ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมการฟังเพลงจีนของนักศึกษา และประโยชน์ในการฟังเพลงจีน แล้วจึงนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 16 คน ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านบทเพลงจีน ประโยชน์จากการฟังเพลงจีน และการนำเพลงจีนไปประยุกต์ใช้ในด้านอื่น ๆ แล้วจึงนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า มีนักศึกษาที่เคยฟังเพลงจีนจำนวนร้อยละ 82.38 โดยฟังผ่านช่องทางเว็บไซต์ยูทูบ (YouTube) มากที่สุด เมื่อวิเคราะห์ถึงประโยชน์ในการฟังเพลงจีนพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนฟังเพลงจีนเพื่อช่วยในการทบทวนคำศัพท์ภาษาจีน เตรียมสอบวัดระดับภาษาจีน ฝึกฝนทักษะการแปลภาษาจีน เรียนรู้วัฒนธรรมจีนในบทเพลง และยังสามารถนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาจีนได้อีกด้วย

คำสำคัญ: ภาษาจีน, การเรียนรู้, เพลงจีน, พฤติกรรม

1 อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2-4 นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Abstract

This research aimed to study Chinese learning behavior through Chinese songs among students in the Chinese language major at Pibulsongkram Rajabhat University. The researcher divided the research method into 2 parts. 1) The researcher collected quantitative data. A multiple-choice questionnaire was used as a tool to collect data from 193 Chinese students. It consisted of general information questions, students' Chinese music listening behavior, and the benefits of listening to Chinese music. The mean was taken to analyze the data and select key informants. 2) The researcher collected the qualitative data. The interview form was used for in-depth interviews. From the 16 key informants, it consisted of questions about how to learn Chinese through Chinese songs. The benefits of listening to Chinese songs and the application of Chinese songs in other fields, then the data from the interviews were used for descriptive analysis.

The results showed that 82.38 percent of students listened to Chinese songs the most by listening through YouTube channels. When analyzing the benefits of listening to Chinese songs, it was found that Chinese students listened to Chinese songs to help them review Chinese vocabulary, prepare for the Chinese Proficiency Test, practice Chinese translation skills, and learn Chinese culture through songs and they can also be used as a learning material in the Chinese language.

Keywords: Chinese, Learning, Chinese song, Behavior

บทนำ

ประเทศจีนนับว่าเป็นประเทศที่มีบทบาทเป็นอย่างมากในโลกยุคปัจจุบัน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือแม้กระทั่งด้านสงครามการค้าที่กำลังเกิดขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก สิ่งเหล่านี้ทำให้ภาษาจีนกลายเป็นภาษาที่มีบทบาทในเวทีโลกและทำให้จำนวนผู้เรียนภาษาจีนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในประเทศไทยก็มีการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาจีน การสนับสนุนงบประมาณด้านการสอนภาษาจีนจากภาครัฐและเอกชน การรับครูอาสาสมัครชาวจีนมาช่วยสอนในสถาบันต่าง ๆ การสนับสนุนด้านสื่อสำหรับการสอนภาษาจีน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน จากกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนของผู้สอนภาษาจีนตลอดหลายปีที่ผ่านมา พบว่าภาษาจีนเป็นภาษาที่ต้องมีการกระตุ้นการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะในการนำไปใช้อยู่เสมอ จึงจะสามารถเรียนรู้ได้ประสบความสำเร็จ แต่จากประสบการณ์การเรียนการสอนที่ผ่านมาพบว่ามีผู้เรียนจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่สามารถเรียนรู้ภาษาจีนได้ตรงตามมาตรฐาน จึงไม่สามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสาเหตุที่ผู้เรียนขาดความสนใจในการฝึกฝนทักษะทางภาษานั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสถาบันการศึกษามีสิ่งแวดล้อมที่มีการสื่อสารด้วยภาษาจีนค่อนข้างจำกัด มีเพียงแต่การเรียนรู้และฝึกฝนในรายวิชาภาษาจีนที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น จึงไม่รู้วิธีการนำคำศัพท์หรือสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และทำให้เป้าหมายของการเรียนภาษาจีนขาดความชัดเจน

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ปัจจุบันนี้ผู้สอนภาษาจีนหลายแห่ง เริ่มมีการนำเพลงจีนและมิวสิกวิดีโอภาษาจีนที่มีชื่อเสียงจากช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะ เว็บไซต์ยูทูบ (YouTube) แอปพลิเคชันติ๊กต็อก (TikTok) และจูกซ์ (JOOX) มาใช้เป็นสื่อการสอนทั้งในด้านคำศัพท์ภาษาจีน วัฒนธรรมจีน ตลอดจนการฝึกฝนการแปลภาษาจีน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย เกิดแรงจูงใจ สามารถซึมซับรับรู้และจดจำภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Krashen & Terrell (อ้างถึงใน มาริสา กาสุวรรณ และมณฑา จาญพจน์, 2556) ที่กล่าวว่า “ตัวแปรด้านอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สอง แรงด้านความรู้สึกเปรียบเสมือนตัวกรองการเรียนรู้ ตัวแปรที่มีผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ แรงจูงใจ ความมั่นใจ และความกังวล ถ้าจิตใจสงบจะมีแรงต้านทานน้อย ถ้ามีแรงจูงใจสูง ความมั่นใจสูง ความกังวลต่ำก็จะสามารถเรียนรู้ได้มาก แต่ถ้าหากมีแรงจูงใจต่ำ ความมั่นใจต่ำ ความกังวลสูงและจิตใจไม่สงบ ก็จะมีแรงต้านทานสูง การรับรู้ภาษาก็เกิดขึ้นได้ไม่เต็มที่”

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจแนวคิดเกี่ยวกับการนำเพลงจีนหรือมิวสิกวิดีโอภาษาจีนมาใช้กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ภาษาจีนด้วย ตัวผู้เรียนเอง หากผู้วิจัยมีความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนผ่าน บทเพลงจีนของผู้เรียนภาษาจีนได้มากขึ้น ก็จะสามารถนำผลการศึกษาดังกล่าวไป

ประยุกต์ใช้ในการสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในรายวิชาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านบทเพลงจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นสองส่วนคือ การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อเก็บรวบรวมและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถิติและพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านบทเพลงจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านบทเพลงจีน ประโยชน์จากการฟังเพลงจีน ตลอดจนการนำเพลงจีนไปประยุกต์ใช้ในด้านอื่น ๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 1-4 (รหัส 61-64) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 193 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (keyinformant) จำนวน 16 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ที่ตอบแบบสอบถามเชิงปริมาณว่า “เคยฟังเพลงจีน และสามารถนำเพลงจีนไปใช้ประโยชน์ได้” ชั้นปีละ 4 คน รวม 16 คน ซึ่งในการนำเสนอข้อมูลในบทความวิจัยฉบับนี้จะให้รหัส P1-P16 แทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ 1-16

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านบทเพลงจีน ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 12 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่1 และตอนที่2 เป็นคำถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมการฟังเพลงจีนของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับประโยชน์ในการฟังเพลงจีน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม (IOC) แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แนวคำถามสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แบ่งประเด็นคำถามออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นประเด็นเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านบทเพลงจีน ตอนที่ 2 เป็นประเด็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการฟังเพลงจีน และตอนที่ 3 เป็นประเด็นเกี่ยวกับการนำเพลงจีนไปประยุกต์ใช้ในด้านอื่น ๆ ลักษณะคำถามสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด ไม่มีการเรียงลำดับหัวข้อคำถาม โดยแนวคำถามสัมภาษณ์นั้น

ผ่านการปรับปรุงจากการตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนคือ ประสานนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนทุกคนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากนั้นจึงสร้างแบบสอบถามออนไลน์ผ่านช่องทางกูเกิลฟอร์ม (Google Forms) โดยนำคิวอาร์โค้ดไปให้ผู้ตอบแบบสอบถามใช้สแกนเพื่อตอบคำถามโดยใช้โทรศัพท์มือถือ แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 16 คน จากนั้นจึงสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดตาม แนวคำถามสัมภาษณ์ที่ได้เตรียมไว้แล้ว ใช้เวลาสัมภาษณ์คนละไม่เกิน 30 นาที ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะอธิบายวัตถุประสงค์ และขั้นตอนต่าง ๆ อย่างไม่ปิดบัง ระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการจดบันทึก ร่วมกับการบันทึกเสียงสนทนาซึ่งต้องได้รับการอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูล เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก่อนในการสัมภาษณ์จะเป็นการสนทนาแบบธรรมชาติ ไม่มีการบังคับหรือฝืนใจผู้ให้ข้อมูลในการตอบคำถาม ผู้ให้ข้อมูลสามารถปฏิเสธการตอบคำถาม รวมทั้งยุติการสนทนาได้ตลอดเวลา และการสัมภาษณ์จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว (Data saturation) เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปตรวจสอบความถูกต้องจากผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติคือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 พฤติกรรมการฟังเพลงจีน ซึ่งประกอบด้วยระบบปฏิบัติการของอุปกรณ์ในการฟังเพลงจีน อุปกรณ์ที่ใช้ในการฟังเพลงจีน ระยะเวลาในการฟังเพลงจีน ช่วงเวลาเฉลี่ยในการฟังเพลงจีน ช่องทางในการฟังเพลงจีน แนวเพลงจีนที่ชื่นชอบ จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ประโยชน์ในการฟังเพลงจีน โดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลเพื่อพรรณนาและสรุปเป็นรายด้าน แล้วจึงนำข้อมูลดังกล่าว มาพิจารณาคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนคือ บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยการใช้เครื่องบันทึกเสียงเพื่อบันทึกทุกรายละเอียดของคำพูด แล้วนำมาถอดเนื้อหาการสัมภาษณ์อย่างละเอียด ประกอบกับสรุปจดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาจำแนกข้อมูล จัดระบบข้อมูลที่ให้เป็นหมวดหมู่ (Category) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) จากการตีความและสรุปเป็นข้อค้นพบต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 193 คน แบ่งเป็นเพศชาย 24 คน เพศหญิง 169 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบร้อยละของนักศึกษาที่เคยฟังเพลงจีน จำแนกตามเพศ

1. เพศ	จำนวนคนที่เคยฟังเพลงจีน (ร้อยละ)	จำนวนคนที่ไม่เคยฟังเพลง จีน (ร้อยละ)	รวมจำนวนคน
ชาย	13 (54.17)	11 (45.83)	24
หญิง	146 (86.39)	23 (13.61)	169
รวม	159 (82.38)	34 (17.62)	193

จากตารางที่ 1 พบว่า ในปีการศึกษา 2564 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีนักศึกษาจำนวนทั้งหมด 193 คน แบ่งเป็นเพศชาย 24 คน เพศหญิง 169 คน มีจำนวนผู้ที่เคยฟังเพลงจีนทั้งหมด 159 คน คิดเป็นร้อยละ 82.38 เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนของผู้ที่เคยฟังเพลงจีนพบว่า เพศหญิงเคยฟังเพลงจีนมากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 86.39

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบร้อยละของนักศึกษาที่เคยฟังเพลงจีน จำแนกตามระดับ ชั้นปี

ระดับชั้นปี	เคยฟังเพลงจีนจำนวนคน (ร้อยละ)	ไม่เคยฟังเพลงจีนจำนวนคน (ร้อยละ)	รวมจำนวนคน
ชั้นปีที่ 1	34 (65.38)	18 (34.62)	52
ชั้นปีที่ 2	58 (86.57)	9 (13.43)	67
ชั้นปีที่ 3	40 (85.11)	7 (14.89)	47
ชั้นปีที่ 4	27 (100)	0 (0)	27
รวม	159 (82.38)	34 (17.62)	193

จากตารางที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบแต่ละชั้นปีพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีอัตราส่วนที่เคยฟังเพลงจีนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีอัตราส่วนที่เคยฟังเพลงจีนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.38

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบร้อยละของนักศึกษาที่เคยฟังเพลงจีน จำแนกตามผลสอบวัดระดับภาษาจีน (HSK)

ผลสอบHSK	เคยฟังเพลงจีนจำนวนคน (ร้อยละ)	ไม่เคยฟังเพลงจีนจำนวนคน (ร้อยละ)	รวมจำนวนคน
ระดับที่ 1	2 (40)	3 (60)	5
ระดับที่ 2	3 (33.33)	6 (66.67)	9
ระดับที่ 3	16 (100)	0 (0)	16
ระดับที่ 4	33 (100)	0 (0)	33
ระดับที่ 5	1 (100)	0 (0)	1
ระดับที่ 6	0 (0)	0 (0)	0
ไม่เคยสอบ	104 (80.62)	25 19.38	129
รวม	159 (82.38)	34 (17.62)	193

จากตารางที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบจากผลการสอบวัดระดับภาษาจีนแต่ละระดับ พบว่า นักศึกษาที่สอบ HSK ผ่านระดับ 3-5 ล้วนเคยฟังเพลงจีน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ นักศึกษาที่สอบ HSK ผ่านระดับ 1 และระดับ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ร้อยละของระบบปฏิบัติการที่นักศึกษาใช้ในการฟังเพลงจีน

ระบบปฏิบัติการที่ใช้ในการฟังเพลง	จำนวนคน	ร้อยละ
ANDROID	83	52.20
IOS	49	30.82
Microsoft windows	26	16.35

ระบบปฏิบัติการที่ใช้ในการฟังเพลง	จำนวนคน	ร้อยละ
MacOS	1	0.63
รวม	159	100

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษาที่เคยฟังเพลงจีนส่วนใหญ่ฟังเพลงจากอุปกรณ์ที่ใช้ระบบปฏิบัติการ ANDROID คิดเป็นร้อยละ 52.20 รองลงมาคือ อุปกรณ์ที่ใช้ระบบปฏิบัติการ IOS คิดเป็นร้อยละ 30.82 มีนักศึกษาเพียงร้อยละ 0.63 ที่ใช้อุปกรณ์จากระบบปฏิบัติการ MacOS

ตารางที่ 5 ร้อยละของประเภทอุปกรณ์ที่นักศึกษาใช้ในการฟังเพลงจีน

ประเภทอุปกรณ์ที่ใช้ในการฟังเพลง	จำนวนคน	ร้อยละ
Smartphone	82	51.57
Notebook/ Macbook	47	29.56
Tablet / Ipad	16	10.06
คอมพิวเตอร์ PC	14	8.81
รวม	159	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาฟังเพลงจีนจากโทรศัพท์มือถือแบบ Smartphone คิดเป็นร้อยละ 51.57 รองลงมาคือ Notebook/ MacBook คิดเป็นร้อยละ 29.56 มีเพียงร้อยละ 8.81 ที่ฟังเพลงจีนจากคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ

ตารางที่ 6 ร้อยละของระยะเวลาต่อวันที่นักศึกษาฟังเพลงจีน

ระยะเวลา/วัน	จำนวนคน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	71	44.65
1-2 ชั่วโมง	51	32.08

ระยะเวลา/วัน	จำนวนคน	ร้อยละ
2-3 ชั่วโมง	19	11.95
4 ชั่วโมงขึ้นไป	18	11.32
รวม	159	100

จากตารางที่ 6 พบว่า ระยะเวลาต่อวันที่นักศึกษาฟังเพลงจีนมากที่สุดคือ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 44.65 ฟังเพลงจีน รองลงมาคือ 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 32.08

ตารางที่ 7 ร้อยละของช่องทางที่นักศึกษาใช้ในการรับฟังเพลงจีน

ช่องทางการรับฟัง	จำนวนคน	ร้อยละ
YouTube	71	44.65
TikTok	43	27.04
JOOX	21	13.21
Spotify	13	8.18
Weibo	7	4.40
Apple music	3	1.89
อื่น ๆ	1	0.63
รวม	159	100

จากตารางที่ 7 พบว่า นักศึกษารับฟังเพลงจีนจากช่องทาง YouTube มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.65 รองลงมาคือฟังเพลงจีนจาก TikTok คิดเป็น ร้อยละ 27.04 และลำดับที่ 3 คือฟังเพลงจีนจาก JOOX คิดเป็นร้อยละ 13.21

ตารางที่ 8 ร้อยละของแนวเพลงจีนที่นักศึกษาชื่นชอบ

แนวเพลง	จำนวนคน	ร้อยละ
เพลงรัก	73	45.91
เพลงเศร้า	55	34.59
เพลงแร็ป/ สนุกสนาน	20	12.58
อื่น ๆ	11	6.92
รวม	159	100

จากตารางที่ 8 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกฟังเพลงจีนแนวเพลงรักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.91 รองลงมาคือ ฟังเพลงแนวเพลงเศร้า คิดเป็นร้อยละ 34.59 และเลือกฟังเพลงแร็ป/ สนุกสนาน เป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 12.58

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการฟังเพลงจีน ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ ดังนี้

1. สามารถฝึกจดจำคำศัพท์ สำนวนจีน หรือประโยคสั้น ๆ ที่ปรากฏในเนื้อเพลง ทำให้มีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาจีนมากขึ้น สามารถนำไปใช้สอบวัดระดับภาษาจีน (HSK) ได้ นอกจากนี้ยังสามารถนำคำศัพท์ต่าง ๆ ที่ร้องไปตามทำนอง มาศึกษาวิธีการออกเสียงที่ถูกต้องตามพจนานุกรม แล้วจึงฝึกออกเสียงตาม

2. สามารถฝึกอ่านตัวอักษรจีน ทั้งแบบตัวย่อ (简体字) และตัวเต็ม (繁体字) ที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอ ทำให้สามารถอ่านตัวอักษรจีนได้รวดเร็วขึ้น

3. สามารถฝึกฝนการแปลเนื้อเพลงจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วย คำศัพท์ภาษาจีน สำนวนจีน รวมทั้งคำเชื่อมต่าง ๆ ที่ใช้ในบทเพลงจีน

4. การฟังเพลงจีนบ่อย ๆ ทำให้สามารถซึมซับรับรู้ภาษาจีนได้มากยิ่งขึ้น เมื่อฟังความหมายของเพลงจีนเข้าใจได้มากขึ้น จึงเกิดแรงบันดาลใจ และกำลังใจในการเรียนรู้ภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น

ผลสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 16 คน สามารถสรุปข้อค้นพบเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเรียนรู้ภาษาจีนผ่านบทเพลงจีน

ในด้านการเรียนรู้ภาษาจีน ผู้วิจัยสามารถแบ่งเป็น 3 ประเด็นย่อย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ช่องทางในการฟังเพลงจีน

นักศึกษามักจะใช้ YouTube เป็นช่องทางหลักในการฟังเพลงจีน เนื่องจากเป็นช่องทางที่สามารถฟังได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เนื้อเพลงได้ง่าย ไม่ถูกปิดกั้นจากประเทศจีน สามารถฟังได้จนจบเพลง และสามารถรับชมมิวสิกวิดีโอประกอบการฟังเพลงไปด้วย ทั้งนี้ นักศึกษาสามารถรับฟังเพลงจีนผ่านช่องทาง TikTok หรือ เพลงประกอบละครจีนก่อน เมื่อเกิดความชอบหรือรู้สึกสนใจเพลงดังกล่าว จึงนำไปค้นหาใน YouTube อีกครั้ง ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่าน ดังนี้

“ส่วนมากจะรู้จักเพลงผ่านทาง TikTok เพราะว่าเป็นคนเล่น TikTok บ่อย พอสนใจเพลงไหนก็จะเอาไปหาใน YouTube” (ผู้ให้ข้อมูล P1, 10 กันยายน 2564)

“เริ่มจากดูซีรีส์จีนก่อน พอได้ฟังเพลงที่มันติดหู ก็เลยไปค้นหาตาม YouTube แล้วก็ฟังมาเรื่อย ๆ จนกลายเป็นความเคยชิน” (ผู้ให้ข้อมูล P4, 10 กันยายน 2564)

“ก็ฟังมาจากซีรีส์ที่ดูบ้าง ได้ยินมาจากใน TikTok บ้าง ก็เลยเอามาฟังต่อ” (ผู้ให้ข้อมูล P5, 10 กันยายน 2564)

1.2 สาเหตุของการฟังเพลงจีน

สาเหตุที่นักศึกษาชอบฟังเพลงจีน เนื่องจากได้รับชมซีรีส์จีน ดูคอนเสิร์ต ไลฟ์เกมโชว์ต่าง ๆ จากประเทศจีน ชื่นชอบดารารหรือนักร้องที่มีชื่อเสียง ทำให้เกิดความรู้สึกอยากติดตามดาราเหล่านั้น อีกทั้งต้องพยายามเรียนรู้ภาษาจีน เพื่อให้เข้าใจในความหมายของเพลงที่ดาราเหล่านั้นร้องและสิ่งที่ดาราเหล่านั้นกล่าวถึง นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนยังได้รับการแนะนำจากครอบครัว เพื่อน และรุ่นพี่ให้รู้จักเพลงจีน รวมทั้งครูผู้สอนภาษาจีนที่มักจะเปิดฟังเพลงจีนในคาบเรียน ทำให้นักศึกษาเกิดความสนใจและเปิดฟังด้วยตนเองในเวลาต่อมา ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่าน ดังนี้

“ได้เรียนภาษาจีนตอนมัธยม ในรายวิชาที่ครูสอน เขาจะเปิดเพลงจีนให้ตอนช่วงพัก แรก ๆ ก็รู้จักเพลงจีนจากการสอนของครู แล้วก็ดูหนังจีน ในหนังจะมีเพลงด้วย หลังจากนั้นก็เลยไปฟังเองที่บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูล P16, 11 กันยายน 2564)

“ตอนเด็ก ๆ คุณพ่อชอบดูหนังจีน ซีรีส์จีน และก็ชอบฟังเพลงจีนด้วย หนูก็เลยฟังตามคุณพ่อ แล้วพอโตมาก็ชอบเพลงจีนตามไปด้วย” (ผู้ให้ข้อมูล P2, 10 กันยายน 2564)

“เปิด YouTube ไปเจอเพลงจีนของเจโจว (周杰伦) ที่เป็นนักร้องจีน พอได้ฟังเพลงนั้นก็รู้สึกชอบเพลงจีนขึ้นมา หลังจากนั้นก็ไปหาเพลงจีนฟัง แล้วก็ฟังมาตลอดเลย” (ผู้ให้ข้อมูล P6, 10 กันยายน 2564)

1.3 ช่วงเวลาในการฟังเพลง

นักศึกษาชอบฟังเพลงจีนนอกเหนือจากช่วงเวลาเรียน เช่น ขณะทำการบ้าน ขณะทำงาน ยามพักผ่อน หลังจากตื่นนอน หรือก่อนเข้านอน เนื่องจากการฟังเพลงจีนทำให้จิตใจรู้สึกผ่อนคลายมากกว่าการเรียน ภาษาจีนในห้องเรียน จึงทำให้รู้สึกว่าคุณเองได้เรียนรู้ภาษาจีนแบบไม่มีความกดดัน ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่าน ดังนี้

“มักจะฟังเวลาอ่านหนังสือ ออกกำลังกาย เวลาเดิน เวลานั้นรลไปเที่ยว หนูจะเปิดฟังบ่อยมาก” (ผู้ให้ข้อมูล P8, 10 กันยายน 2564)

“เวลาเราฟังเพลงจีนเราจะรู้สึกผ่อนคลาย แล้วจะสามารถทำงานได้ตลอดเวลา หรือแบบว่า เวลาทำการบ้านภาษาจีน มันทำให้รู้สึกสมองลื่นไหลไปตามเพลง” (ผู้ให้ข้อมูล P5, 10 กันยายน 2564)

2. ด้านประโยชน์ในการฟังเพลงจีน

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดล้วนมีความเห็นตรงกันว่า การฟังเพลงจีนนั้นมีประโยชน์อย่างมากในการเรียน ภาษาจีน ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ประเด็นย่อย ดังนี้

2.1 ใช้ในการพัฒนาการเรียนภาษาจีน

การฟังเพลงจีนสามารถทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้คำศัพท์เพิ่มเติมจาก เนื้อเพลง สามารถเพิ่มทักษะการ แปลภาษาจีนได้ดีขึ้นจากการฝึกแปลเนื้อเพลง สามารถฝึกพูดภาษาจีนได้คล่องมากขึ้นจากการเลียนเสียงเพื่อ ฝึกร้องเพลงจีน สามารถนึกคำศัพท์ขณะนำไปใช้ได้เร็วขึ้น เนื่องจากได้เรียนรู้คำศัพท์จากในเนื้อเพลงอย่าง ต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังสามารถฝึกการฟังภาษาจีนได้ดีขึ้นจากการพยายามฟังเนื้อเพลงจีนให้เข้าใจ ดังตัวอย่าง คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่าน ดังนี้

“เพลงจีนมีประโยชน์มาก เพราะว่าคำศัพท์มันจะเป็นคำศัพท์ที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันเป็น คำศัพท์ที่ได้เรียนรู้ก่อนเข้าบทเรียน ทำให้เรารู้ก่อนเพื่อน พอไปเจอที่อาจารย์แปลให้ เราก็อิงเข้าใจมากขึ้นอีก” (ผู้ให้ข้อมูล P15, 11 กันยายน 2564)

“เวลาฟังเพลงจีน เราจะได้คำศัพท์มาด้วย พอไปเรียนหรือได้ฟังคำศัพท์นั้นก็ทำให้ทำให้นัก ออกเร็วขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูล P4, 10 กันยายน 2564)

2.2 ใช้ในการพัฒนาความรู้เพื่อเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีน (HSK)

เนื่องจากก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาษาจีน นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม จำเป็นต้องผ่านการสอบวัดระดับภาษาจีนระดับ 4 ขึ้นไป ซึ่งในการสอบวัดระดับภาษาจีนระดับ 4 นั้น จะประกอบไปด้วยการฟัง การอ่าน และการเขียน ดังนั้น การฟังเพลงจีนอยู่เสมอ จึงมีส่วนช่วยในการ สอบวัดระดับภาษาจีน ยกตัวอย่างเช่น การฝึกทักษะในการฟังเนื้อเพลงจีนประกอบทำนอง จนสามารถฟัง ภาษาจีนในข้อสอบ ส่วนการฟังได้ทัน ไม่เกิดอาการประหม่า ความตื่นเต้น หรือความกังวล การเรียนรู้และ จดจำคำศัพท์ภาษาจีนจำนวนมากจากบทเพลงจีน สามารถนำไปใช้กับการอ่านทำความเข้าใจประโยคต่าง ๆ

ในข้อสอบแต่ละส่วน การเลียนแบบไวยากรณ์ที่ปรากฏในเนื้อเพลงที่ฟังอย่างสม่ำเสมอ สามารถนำไปใช้ในข้อสอบ ส่วนการเขียนบรรยายรูปภาพหรือแต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้ได้ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล P15 (11 กันยายน 2564)

“การฟังเพลง มีส่วนช่วยในการสอบวัดระดับ HSK แน่นนอน หนึ่ง คือทักษะการฟังใช้ใหม่ใน HSK มันมีพาร์ทการฟังอยู่ การที่เราฟังเพลงจีนมาก ๆ จะช่วยในพาร์ทการฟังอย่างมากเลย เพราะเราสามารถฟังแล้วเราเข้าใจถึงคำบางคำเราอาจจะไม่รู้ความหมายแต่เราฟังมาก ๆ เราจะเข้าใจรูปประโยคว่า topic จริง ๆ ของมันคืออะไร แล้วก็ช่วยในการแต่งประโยคในพาร์ทการเขียน ในพาร์ทของการแต่งประโยค มันจะมีเพลงที่เกี่ยวข้องกับ HSK 4 มันจะมีช่วยอยู่ อันนี้ก็จะเป็นอย่างอื่นอย่างหนึ่งที่ช่วยในพาร์ทการเขียน ในพาร์ทคำศัพท์ ในพาร์ทแต่งประโยค การฟังเพลงก็ถ้าฟังมาก จะมีส่วนช่วยในการสอบ HSK มากเลย ไม่ว่าเราจะระดับไหน ระดับ 5 ก็เช่นกัน”

3. ด้านการนำเพลงจีนไปประยุกต์ใช้ในด้านอื่น ๆ

ในด้านการนำเพลงจีนไปประยุกต์ใช้ในด้านอื่น ๆ นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุป ข้อค้นพบเป็น 2 ประเด็นย่อย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 นำไปใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

เนื่องจากการเรียนภาษาจีนตลอดหลักสูตรนั้น นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน จะมีโอกาสได้เรียนภาษาจีนจากอาจารย์ชาวจีนไม่น้อยกว่า 6 รายวิชา ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ชาวจีน มักจะนำเพลงจีนมาใช้เป็นสื่อการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดเพลงจีนจาก YouTube ในช่วงพักคาบเรียน ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตัวอักษรจีนจากเนื้อเพลง ได้ฝึกฟัง ฝึกแปล และได้เรียนรู้คำศัพท์จากเนื้อเพลง ตลอดจนได้เรียนรู้แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนผ่านมิวสิกวิดีโอที่ปรากฏในแต่ละเพลง สิ่งเหล่านี้ทำให้นักศึกษารู้สึกว่าเป็นวิธีการซึมซับรับรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีนได้อย่างดี นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า ในอนาคตหากตนเองต้องประกอบอาชีพครู ก็จะเลือกใช้วิธีการนำเพลงจีนมาเปิดในห้องเรียนเพื่อเป็นสื่อการสอนภาษาจีนต่อไป ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่าน ดังนี้

“สามารถเอาเพลงจีนไปใช้เป็นสื่อการสอนได้ค่ะ เพราะว่ามันก็มีหลาย ๆ ตัวอย่างมาให้ดูค่ะ ว่านักเรียนสมัยนี้เขาต้องการการศึกษาที่ไม่ใช่แค่เรียนแต่ในตำราค่ะ เขาต้องการการศึกษาที่แตกต่างและทันสมัย ทำให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียนค่ะ ก็แน่นอนว่าเพลงจีนนี่เป็นเพลงสามารถสอนนักเรียนได้ แล้วก็เราสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับคำศัพท์ที่เรามีในหนังสือไปแปลเป็นเพลงให้น้อง ๆ ได้ร้องตาม แล้วน้องเขาจะจำคำศัพท์ได้ดีขึ้นค่ะ” (ผู้ให้ข้อมูล P6, 10 กันยายน 2564)

“เพลงจีนสามารถนำไปเป็นสื่อการสอนได้ คือเหมือนแบบว่าในบทเรียนบางบทเรียนอย่างเนี่ย มันจะมีคำศัพท์หรือว่ารูปประโยคที่มันสามารถจะไปอยู่ในบทเพลงได้ แล้วคือเพื่อให้เด็ก ๆ เขาเห็นตัวอย่างใช้ใหม่ว่ารูปประโยคเนี่ย มันแปลว่าอะไร ใช้ยังไง ส้อยังไง เราสามารถเอาบทเพลงเข้ามาช่วยในการสอนได้ หรือบางทีเราอาจใช้คำศัพท์นั้นๆ ให้นักเรียนไปหาบทเพลงที่มีเกี่ยวกับคำนี้มา เพื่อให้นักเรียนมองโลก

กว้างมากขึ้น แบบเออเนี่ย คำศัพท์เนี่ยมันไม่ได้มีอยู่แค่ในหนังสือนะ แต่มันยังมีอยู่ในบทเพลงที่ทำให้นักเรียนสามารถสนใจมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูล P15, 11 กันยายน 2564)

“ส่วนตัวเวลาที่เราเรียนกับครูใช้ใหม่ มันก็จะมีช่วงที่แบบว่าเบื่อ แล้วก็เครียด แล้วก็ไม่อยากเรียนอย่างเนี่ย แล้วพอครูเปิดเพลงมันเหมือนเป็นการดึงดูดเรา ให้เรากลับไปสนใจสิ่งตรงหน้าอีกครั้ง ครูก็จะให้ร้องให้จำอย่างเนี่ย มันก็เลยทำให้เราซึมซับเป็นทำนองง่ายกว่าที่ครูสอนบนกระดานแบบสอนไปเรื่อย ๆ การฟังเพลง การเป็นครูแบบเปิดเพลงให้นักเรียนฟังก็เหมือนเป็นการดึงดูดนักเรียนอีกวิธีหนึ่งด้วย แล้วก็ทำให้เขาจำได้ง่าย แล้วก็จำแบบขึ้นใจ” (ผู้ให้ข้อมูล P16, 11 กันยายน 2564)

3.2 นำวัฒนธรรมจีนที่ได้เรียนรู้ผ่านบทเพลงจีนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

นอกจากการฟังเพลงจีนเพื่อสร้างความผ่อนคลายและช่วยในด้านการเรียนภาษาจีนแล้ว การสอดแทรกวัฒนธรรมจีนทั้งในเนื้อเพลงและมิวสิกวิดีโอของเพลงจีนยังทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมจีนควบคู่ไปกับการฟังเพลง เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของชาวจีน ความกตัญญูต่อบุพการี ความซื่อสัตย์ต่อคู่ครอง การแต่งกายของชาวจีน ศิลปะการต่อสู้ อุปกรณ์จีน เครื่องดนตรีจีน สถาปัตยกรรมจีน ตลอดจนอาหารการกินของชาวจีน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่าน ดังนี้

“ได้เข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน ส่วนใหญ่ที่ฟังจะเป็นเพลงรัก วัฒนธรรมที่เราได้รู้จักคือ คนจีนเวลาเขามีความรักหรือว่าจะพยายามแสดงความรักความซื่อสัตย์ เขาจะมีความจริงจังมากเลย ซึ่งใน MV จะแสดงถึงความรักของคนจีน ที่บอกว่าจะสามารถรักแค่คนคนเดียวคนเดียวอะไรอย่างนี้ แล้วเขาก็แสดงความซื่อสัตย์ต่อหน้าคนที่เขารักอย่างจริงจัง ซึ่งมันก็แตกต่างจากหลาย ๆ ประเทศ อย่างยุโรปก็จะออกไปอีกแนวหนึ่งที่ไม่ใช่แนวหวาน ๆ แต่จะเป็นแนวดาร์ก ๆ แทน แต่ว่าของจีนจะเป็นแนวที่เขาเรียกว่าซื่อสัตย์ต่อคนที่เรารักคนเดียว อย่างเรื่องครอบครัว คนจีนเขาก็ถือเรื่องครอบครัวเป็นเรื่องใหญ่ เป็นสิ่งสำคัญมาก ๆ เราก็นำไปใช้ในชีวิตของเราได้ เวลาทำงานเราก็จะต้องมีความรับผิดชอบในสิ่งนั้นที่เราได้ทำมา” (ผู้ให้ข้อมูล P6, 10 กันยายน 2564)

“ได้เห็นการแต่งกายของคนจีน วิถีชีวิตคนใน MV ทำให้เราตั้งใจเรียนภาษาจีน แล้วก็อยากไปเที่ยวประเทศจีน” (ผู้ให้ข้อมูล P8, 10 กันยายน 2564)

“ถ้าเป็นเพลงจีนโบราณก็จะมีพวกกังฟู หย่งชุน เป็นศิลปะการต่อสู้ของจีน พวกนี้ก็ได้รู้มาจากเพลงจีนเหมือนกัน ก็ได้เอาไปเขียนบทความส่งอาจารย์พอเราชอบแล้วเราก็ดูมันไปเรื่อย ๆ ศึกษามันไปเรื่อย ๆ ว่ากระบวนการของมันมีอะไร การทำความเคารพคืออะไร การฝึกจิตที่จะทำให้นิ่งของหย่งชุนมีวิธีการอย่างไร เราก็ได้เรียนรู้มัน กลายเป็นสิ่งที่เราชอบจากบทเพลง จริง ๆ เราฟังแค่เพลงก็ได้ แต่พอเรารู้ว่ามันเป็นศิลปะการต่อสู้ เราก็ก็นึกถึงว่ามันเริ่มต้นยังไง จนตอนนี้มันเริ่มที่จะสูญหายไปแล้ว มันหายาก ทำให้เรารู้สึกว่ามันน่าค้นหา น่าจะไปดูอะไรแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูล P13, 11 กันยายน 2564)

การอภิปรายผล

จากข้อสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ผ่านบทเพลงจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษา โดยแบ่งออกเป็นประเด็น 3 ประเด็นดังนี้

1. ด้านรายละเอียดเกี่ยวกับการฟังเพลงจีน

นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ล้วนเคยฟังเพลงจีน เมื่อเรียนภาษาจีนเป็นเวลานานขึ้นหรืออยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้น จะมีแนวโน้มในการฟังเพลงจีนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในการฟังเพลงจีนนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่จะเลือกใช้อุปกรณ์โทรศัพท์มือถือระบบANDROID มากที่สุด เนื่องจากโทรศัพท์ประเภทดังกล่าวมีราคาไม่สูงจนเกินไป นอกจากนี้ นักศึกษายังเลือกใช้ YouTube และ TikTok เป็นช่องทางในการฟังเพลงจีนมากที่สุด เพราะนอกจากจะได้ฟังเพลงจีนที่ตนเองชื่นชอบแล้ว ยังสามารถศึกษาเนื้อเพลงและรับชมรายละเอียดต่าง ๆ ของบทเพลงผ่านมิวสิกวิดีโอได้อีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร ศรีญาณลักษณ์ (2559) เรื่อง การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่พบว่า “นิสิตมีทัศนคติการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันมีความทันสมัย สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว สามารถช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางด้านภาษาด้วยตนเอง ทั้งทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน” ทั้งนี้แนวเพลงจีนส่วนใหญ่ที่นักศึกษาเลือกฟังเพื่อฝึกฝนภาษาจีน จะเป็นแนวเพลงรักและเพลงเศร้า ซึ่งอาจเป็นเพราะเพลงรักและเพลงเศร้านั้นจะมีจังหวะท่วงทำนองค่อนข้างช้า การฟังเพลงจีนแนวดังกล่าวอาจทำให้เข้าใจเนื้อร้องหรือความหมายได้ง่ายกว่าเพลงแร็ปหรือเพลงสนุกสนานที่มีจังหวะค่อนข้างเร็ว ทำให้เกิดความยากต่อการศึกษาหรือฟังเนื้อเพลงให้เข้าใจได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล P9 (11 กันยายน 2564) ที่กล่าวว่า “การฟังเพลงจีน นอกเราจะฝึกทักษะการฟังแล้ว ตอนฟังเพลงเราอาจจะดูเนื้อเพลงไปด้วย ทำให้เราซึมซับตัวอักษรจีนผ่านตาได้บ้าง”

2. ด้านประโยชน์จากการฟังเพลงจีน

การฟังเพลงจีนสามารถสร้างประโยชน์ให้นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนเป็นอย่างมาก สามารถสร้างความผ่อนคลายและลดความกดดันจากการเรียนภาษาจีนเฉพาะในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว สามารถนำคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่ปรากฏในบทเพลง ไปใช้ฝึกพัฒนาคลังคำศัพท์ภาษาจีนของตนเอง เรียนรู้ตัวอักษรจีนทั้งแบบตัวเต็มและตัวย่อ ฝึกทักษะในการฟัง การเขียนประโยคสั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้เพิ่มพูนความรู้และทักษะของตนเองเพื่อเตรียมตัวสอบวัดระดับภาษาจีนได้อีกด้วย ดังผลการศึกษาที่พบว่า เมื่อนักศึกษาเริ่มมีความรู้ภาษาจีนเทียบเท่ากับการสอบวัดระดับภาษาจีน ตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป จะยังมีแนวโน้มในการฟังเพลงจีนเพิ่มมากขึ้น ทำให้นักศึกษายังสามารถพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริภรณ์ บุญประกอบ และ อรสา ชัยเมืองปัก (2553) ที่กล่าวว่า “เพลงจีนช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาจีน

ได้ง่ายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องคำศัพท์และการแปลความหมาย รวมทั้งยังส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความชำนาญในการร่วมการเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน ได้มีการแสดงออก ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ รวมทั้งได้คิดและได้ปฏิบัติจริง กระบวนการเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถาวรตาม รวมทั้งสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาจีนด้วย”

3. ด้านการนำเพลงจีนไปประยุกต์ใช้ในด้านอื่น ๆ

การฟังเพลงจีนนอกจากมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้และทักษะทางด้านภาษาจีนแล้ว ยังสามารถเรียนรู้ได้ถึงวัฒนธรรมจีน แนวคิด วิถีชีวิต ศิลปะด้านต่าง ๆ ของชาวจีนที่ปรากฏในบทเพลงหรือมิวสิกวิดีโอ สิ่งเหล่านี้ นักศึกษาสามารถนำไปปรับใช้กับการเรียนภาษาและวัฒนธรรมจีนในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมเพื่อไปสู่ชีวิตการทำงานร่วมกับชาวจีนในอนาคตได้ สำหรับนักศึกษาที่ต้องการประกอบอาชีพด้านการสอนภาษาจีนนั้น เพลงจีนก็ยังนับว่าเป็นหนึ่งในสื่อการสอนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างประโยชน์และคุณค่าในเชิงวิชาการได้อย่างดี ดังที่ Langfit (อ้างถึงใน นิตยา พงษ์พั่ง และ รัชกร ประสิทธิ์เตสัง , 2563) ได้กล่าวว่า “เพลงและดนตรีเป็นสื่อในการเรียนการสอนที่ผู้สอนควรจะนำมามีส่วนในชั้นเรียน เพราะการฟังดนตรี การร้องเพลง และการอภิปรายถึงโครงสร้างและความหมายของเนื้อเพลง ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสุข และมีข้อดีหลายประการ”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยดังที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า การฟังเพลงจีนนั้นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาจีนเป็นอย่างยิ่ง ผู้สอนภาษาจีนจึงสามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรฟังเพลงจีนนี้ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนสอนในรายวิชาภาษาจีน เพื่อกระตุ้นให้การเรียนในห้องเรียนเกิดความสนุกสนาน และสามารถพัฒนาประสิทธิภาพของผู้เรียนภาษาจีนให้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการนำเพลงจีนไปใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดและความสนใจของผู้เรียนภาษาจีน จึงจะสามารถพัฒนารูปแบบและกลวิธีในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร ศรีญาณลักษณ์. (2559). การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ภาษาจีนด้วยตนเองของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 24(46), 1-17.
- นิตยา พงษ์พัง และ รัชกร ประสริระเตสัง. (2563). การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับเพลงภาษาอังกฤษตามสมัยนิยม. **วารสารมจร.อุบลปริทรรศน์**, 5(3), 205-214.
- มารีสา กาสุวรรณ และมณฑา จาญพจน์. (2556). ประสิทธิภาพของกิจกรรมเพลงภาษาอังกฤษต่อการเรียนรู้และความคงทนของคำศัพท์และทักษะการพูด. **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 5(11), 18-31.
- ศิริภรณ์ บุญประกอบ และ อรสา ชัยเมืองปัก. (2553). การใช้เพลงจีนเป็นสื่อในการเรียนรู้คำศัพท์และการแปลความหมายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่พิษณุโลก (รายงานการวิจัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่พิษณุโลก.

การเปรียบเทียบความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุก ระหว่างจังหวัดนครราชสีมากับจังหวัดบุรีรัมย์

THE COMPARISON OF BELIEFS AND THE CEREMONY ON PAYING RESPECT TO MAE YANANG TRUCKS BETWEEN NAKHON RATCHASIMA AND BURIRAM PROVINCE

นริศรา จอห์นอก¹, นาดยา สุวรรณนิตย์กุล², ปานิศา จินโน³,

นราธิป นามมูลน้อย⁴, วชิรวิทย์ บุญหลง⁵, วิชญ์พล เพ็ญสกุลโรจน์⁶,

รุจาภา ประวงษ์⁷, ศันสนีย์ มณีโชติ⁸, สุรัชชัยภัทรดิษฐ์ ภูมิภักดิเมธี⁹

Nalissara Johonok¹, Nadtaya Suwannitkun², Panisa Jeenno³,

Naratip Nammoonnoy⁴, Wachirawit Boonlong⁵, Wichaphon Fueangsakunrot⁶,

Rujapha Prawong⁷, Sunsanee Maneechot⁸, Surachaiphattaradit Phumphakdimethi⁹

บทคัดย่อ

คนในสังคมไทยมักมีความเชื่อในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนา ความเชื่อในลัทธิการเมือง ความเชื่อในเรื่องโชคละชะตา ความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ และความเชื่อเรื่องผีบางเทวดา ซึ่งเชื่อกันว่าสิ่งเหล่านี้สามารถดลบันดาลให้คุณประโยชน์และให้โทษแก่มนุษย์ได้ ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในเรื่องแม่ย่านาง ด้วยความเชื่อที่ว่า แม่ย่านาง คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนไทยให้ความเคารพนับถือ แม่ย่านางช่วยคุ้มครองป้องกันภัยอันตรายต่างๆ ให้แก่พาหนะ ไม่ว่าจะเป็น รถ เรือ เครื่องบิน ความเชื่อนี้อยู่กับคนไทยมาอย่างยาวนาน ทำให้เรามักจะเห็นเรื่องการทำพิธีไหว้แม่ย่านางตามพาหนะกันอยู่บ่อยๆ การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องแม่ย่านางรถบรรทุกและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบล

¹⁻⁹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ยายแยมวัฒนา อำเภอนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เจาะลึก โดยผู้ให้สัมภาษณ์ของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอนางรองบุรีรัมย์ จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 6 คน ได้แก่ หมอธรรม(ผู้นำประกอบพิธี) 1 คน ปราชญ์ชาวบ้าน 1 คน และชาวบ้านผู้ร่วมพิธี 4 คน และผู้ให้สัมภาษณ์ของบ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 คน ได้แก่ พระภิกษุ (ผู้นำประกอบพิธี) 1 รูป ปราชญ์ชาวบ้าน 1 คน และชาวบ้านผู้ร่วมพิธี 4 คน เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปผลในรูปแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่าความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกกระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอนางรองบุรีรัมย์ จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ มีความเชื่อที่แตกต่างกัน ในแง่ของความเชื่อแม่ย่านาง พบว่าบ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา เชื่อว่าแม่ย่านางเป็นรุกขเทวดา ส่วนบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีความเชื่อว่าแม่ย่านางเป็นภูติ ดังนั้นจึงทำให้สิ่งของที่นำมาถวายมีความแตกต่างกันไปตามความเชื่อของแต่ละพื้นที่ สิ่งของที่นำมาถวายบ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา จะถวายอาหารหวาน ผลไม้จะไม่นำอาหารคาว และสุรามาถวาย แต่บ้านยาย จังหวัดบุรีรัมย์ ค่ำจะถวายทั้งอาหารคาว อาหารหวาน ผลไม้ และสุรา ขั้นตอนการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง พบว่า ในการประกอบพิธีบ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา จะกำหนดวันที่แน่นอน ส่วนบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์จะไม่มีกำหนดจะจัดขึ้นก่อนวันขึ้นปีใหม่หรือหลังจากเสร็จสิ้นการไช้รถ ส่วนการประกอบพิธีบ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา จะมีหมอธรรมเป็นผู้นำประกอบพิธี ส่วนบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จะมีพระภิกษุมาเป็นผู้นำประกอบพิธี จะเห็นได้ว่าความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางทั้งสองพื้นที่มีความแตกต่างกันซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่

คำสำคัญ : ความเชื่อ, แม่ย่านาง, การประกอบพิธี

Abstract

This study aimed to compare beliefs about Mae Yanang trucks and the ceremony to pay respect to Mae Yanang trucks between Ban Nong Hua Rad, Laem Thong Sub-district, Nong Bun Mak District, Nakhon Ratchasima Province and Ban Yai Kham, Yai Yam Watthana Sub-district, Chaloem Phrakiat District, Buriram Province. This research was qualitative research which the researcher conducted and gathered information from books, journals, articles and related research. The research tool was an in-depth interview and the obtained data was analyzed and summarized through a descriptive form.

The results of the research showed that the beliefs and the ceremony to pay respect to Mae Yanang trucks between Ban Nong Hua Rad, Laem Thong Sub-district, Nong Bun Mak District, Nakhon Ratchasima Province and Ban Yai Kham, Yai Yam Watthana Sub-district, Chaloem Phrakiat District, Buriram Province were different. In terms of the beliefs of Mae Yanang, it was found that Ban Nong Hua Rad believed that Mae Yanang was a rogue god. As for Ban Yai Kham, there was a belief that Mae Yanang was a ghost. Therefore, the offerings for Mae Yanang were different according to the beliefs of each area. The offering items of Ban Nong Hua Rad were dessert and fruits. Villagers did not offer savory food and liquor to her. On the other hand, Ban Yai Kham villagers offered all kinds of food which were savory food, sweet food, fruit, and liquor.

In terms of the process of performing the ceremony to pay respect to Mae Yanang, it was found that in performing the ceremony at Ban Nong Hua Rad, the certain date would be scheduled. However, for Ban Yai Kham, the date was not be fixed. They normally held the ceremony before the New Year's Day or after finishing the use of car. In addition, in terms of the ceremonial leaders at Ban Nong Hua Rad, there was a Mor Tham to lead the ceremony. As for Ban Yai Kham, there were monks leading the ceremony. It can be concluded that the beliefs and ceremonies of paying respect to Mae Yanang in both areas are different in term of uniqueness of each area.

Keywords : beliefs, Mae Yanang, ceremony

บทนำ

มนุษย์ทุกคนเกิดขึ้นมาพร้อมกับความเชื่อ และความเชื่อยังเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับมวลหมู่มนุษย์ ซึ่งมีอยู่มากมายและยังถือเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ในสมัยโบราณ ส่วนใหญ่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสภาพธรรมชาติกับมนุษย์ที่จะนำมาอธิบายกับสิ่งนั้นได้ จึงเกิดแนวความคิดว่า จะต้องมียี่หนึ่งสิ่งใดลบล้างให้เกิดขึ้นและเป็นไปแม้จะยังไม่รู้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร และสิ่งนั้นต้องมีอำนาจ ซึ่งไม่สามารถบอกได้ว่าสิ่งที่เหนือธรรมชาตินั้นคืออะไร มนุษย์ถือว่าสิ่งลึกลับที่มองไม่เห็นตัวตนและถือว่ามีอิทธิฤทธิ์อำนาจเหนือมนุษย์ให้คุณและให้โทษบันดาลให้เกิดความสุขและความทุกข์แก่มนุษย์และคิดหาวิธีการที่จะก่อให้เกิดผลในทางที่ดีเกิดความสุขให้กับตนเอง (พระใบฎีกาหัตถ์ กิตติโนโท, 2563)

ความเชื่อของคนไทยมีความหลากหลายทางความเชื่อ เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม กล่าวคือ มีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งลึกลับ ผีบรรพบุรุษ เทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถให้ความช่วยเหลือให้คุณประโยชน์ อีกทั้งยังสามารถให้โทษแก่คนที่ยังมีชีวิตอยู่ได้ จึงทำให้เกิดการบูชาหรือการเซ่นไหว้ เช่น การบูชาผีบรรพบุรุษ เช่น ไหว้ผีเจ้าที่ การไหว้ผีบ้านผีเรือน หรือแม้กระทั่งการไหว้ผีนางไม้และรุกขเทวดาที่สิงสถิตอยู่ในต้นไม้ ซึ่งหากใครต้องการตัดไม้ไปแปรรูปหรือใช้ประโยชน์จะต้องมีการบูชาหรือเซ่นไหว้ เมื่อทำพิธีแล้วก็สามารถนำไม้ไปสร้างสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ การสร้างบ้านเรือน และการนำไม้ไปต่อเรือ ซึ่งในอดีตมีการเดินทางทางน้ำเป็นหลัก เรือเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการเดินทางในสมัยโบราณ เพราะการเดินทางยังไม่สะดวกสบายเหมือนปัจจุบัน การเดินทางส่วนใหญ่จึงเป็นการเดินทางด้วยเรือ จึงเกิดความเชื่อที่ว่า ไม้ที่นำไปต่อเรือจะมีผีนางไม้สิงสถิตอยู่ เกิดเป็นความเชื่อแม่ย่านางเรือ เรือจึงเป็นพาหนะที่สำคัญกับคนไทย คนไทยจึงมีความเชื่อเรื่องแม่ย่านางเรือสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ในเวลาต่อมาเริ่มมีเส้นทางคมนาคมบนบกเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีการใช้เกวียน พัฒนามาจนถึงการใช้รถยนต์ และเปลี่ยนมาใช้รถยนต์มากขึ้นจนถึงปัจจุบัน รถยนต์จึงเข้ามาเป็นยานพาหนะสำคัญแทนเรือ เรือจึงค่อย ๆ ถูกทิ้งร้างไป ความเชื่อเรื่องแม่ย่านางจึงส่งผลมาถึงรถยนต์ดังที่ได้เห็นทั่วไปในปัจจุบัน (สมบัติ พลายน้อย, 2560)

ในโลกอุตสาหกรรมมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่างรวดเร็ว การคมนาคมสะดวกสบายกว่าสมัยก่อน ทำให้รถยนต์เป็นสิ่งสำคัญในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การใช้รถยนต์ในการเดินทางขนส่งการใช้รถประกอบอาชีพต่าง ๆ หรือกระทั่งการใช้รถบรรทุกขนส่งสินค้า และจากการที่คนไทยมีความเชื่อเรื่องแม่ย่านางสืบเนื่องมาตั้งแต่อดีต ที่มีการทำพิธีไหว้แม่ย่านางที่สถิตอยู่ในพาหนะ ทำให้ในปัจจุบันก็ยังเห็นความเชื่อเรื่องแม่ย่านางอยู่คู่กับคนไทย จึงมีความเชื่อว่ารถทุกคันมีแม่ย่านางสิงสถิตอยู่ เกิดเป็นความเชื่อและพิธีไหว้แม่ย่านางรถขึ้น ซึ่งพิธีไหว้แม่ย่านางรถส่วนใหญ่จะทำพิธีไหว้ในช่วงปีใหม่ โดยทั่วไปแล้วจะมีของไหว้แม่ย่านาง ซึ่งประกอบด้วยผลไม้ 5 อย่าง ได้แก่ ข้าวสาร น้ำ หมากพลู ยาสูบมวน เป็นหลัก แต่บางความเชื่อ ก็นำอาหารคาวมาเป็นของ

ไหว้ บ้างก็มีทั้งอาหารหวานและอาหารคาว ซึ่งของไหว้แต่ละอย่างอาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเชื่อในแต่ละภูมิภาค (นางสาวธัญนันท์ คำไทย (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 กุมภาพันธ์ 2565))

บ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่เกษตรกรรมมีการทำสวนผลไม้และทำไร่มันสำปะหลัง เป็นเหตุทำให้ต้องมีการใช้ยานพาหนะที่เป็นรถบรรทุกในการทำงานและขนส่งสินค้าทางการเกษตร ทำให้วิถีชีวิตของชาวหนองหัวแรดมีความเกี่ยวข้องกับรถบรรทุก จึงประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกในทุก ๆ ปี เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ขับขี่และเจ้าของรถบรรทุก ซึ่งสภาพทั่วไปของบ้านหนองหัวแรดมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ (นายแดง โคนนอก (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 27 กุมภาพันธ์ 2565))

บ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวและมันสำปะหลัง เกิดการส่งออกสินค้าทางการเกษตรซึ่งจำเป็นต้องมีการใช้รถบรรทุกในการขนส่ง จึงมีการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางเพื่อความสิริมงคลของธุรกิจ และเป็นที่พึ่งทางจิตใจแก่ผู้ใช้งานรถบรรทุก ซึ่งความเชื่อเรื่องแม่ย่านางรถบรรทุกมีความเชื่อความคล้ายคลึงกับบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา โดยมีความเชื่อว่ารถทุกคันนั้นมีแม่ย่านางสิงสถิตและคอยคุ้มครองอยู่ (พระอธิการแดง อติโปล (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 กุมภาพันธ์ 2565))

เนื่องด้วยสภาพทั่วไปของทั้งสองพื้นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งด้านสภาพภูมิประเทศที่ส่วนใหญ่มีการทำเกษตรกรรม อีกทั้งยังปรากฏความเชื่อเรื่องแม่ย่านาง ซึ่งเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่า ความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ จะมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายในการเปรียบเทียบความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกระหว่างบ้าน หนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบล ยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ และนำผลวิจัยมาเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ความเชื่อเรื่องแม่ย่านางและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกให้เป็นที่รู้จักและดำรงอยู่สืบทอดสู่คนรุ่นหลังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องแม่ย่านางรถบรรทุกระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

2. เพื่อเปรียบเทียบการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

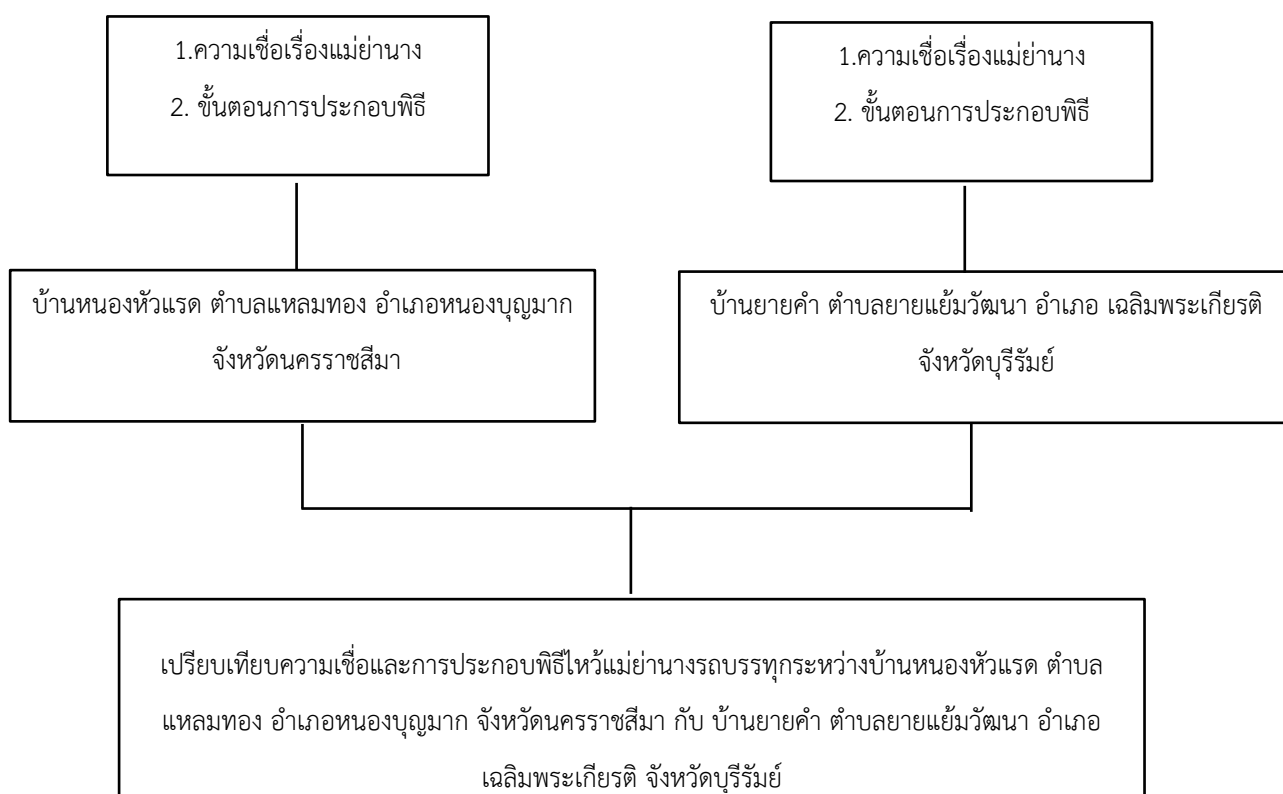
ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในเรื่อง ความเชื่อเรื่องแม่ย่านาง และการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุก

ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในเขตพื้นที่การทำเกษตรกรรมระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับบ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้จากการเลือกแบบเจาะจงจาก 2 พื้นที่ คือ ชาวบ้านที่มีความรู้ เคยร่วมหรือเคยประกอบพิธีกรรม มีประสบการณ์ ของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 คน และบ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

ความเชื่อเรื่องแม่ม่ายนาง

อภิสิทธิ์ เกษมผลกุล (2560) กล่าวว่า “แม่ม่ายนาง” เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนไทยกราบไหว้บูชาในฐานะผู้คุ้มครองป้องกันภัยอันตรายประจำพาหนะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น เรือ รถยนต์ เครื่องบิน แต่ก่อนหน้านี้ความเชื่อเรื่องแม่ม่ายนาง ไม่เคยปรากฏมาก่อน เดิมสังคมไทยมีความเชื่อเรื่อง “ขวัญ” มีการทำขวัญสัตว์พาหนะ เช่น ทำขวัญช้าง ทำขวัญควาย รวมถึงการทำขวัญพาหนะ เพื่อให้เป็นสิริมงคล คุ้มครองป้องกันภัยอันตราย และเป็นการกราบไหว้บูชาขอมาเทพารักษ์ อันได้นำต้นไม้มงคลเป็นที่สถิตมาทำเป็นพาหนะ เช่น การทำขวัญเกวียน การทำขวัญเรือ การทำขวัญราชนคร-ราชยาน

ถาวร สิกขโกศล (2561) กล่าวว่า ความเชื่อเรื่องแม่ม่ายนางของไทยมาจากความเชื่อเรื่องเทพมาจู่ของจีน แต่ในระยะแรกเรียกทับศัพท์ตามเสียงจีนฮกเกี้ยนว่า มาจู่แม่มาจู่ เดิมทีเป็นเทพของจีนฮกเกี้ยนแพร่ไปสู่จีนชายทะเลทุกถิ่นและจีนตอนใน ไปจนถึงจีนโพ้นทะเลทั่วโลก เป็นเทพที่ได้รับการสถาปนาจากฮ่องเต้ ราชวงศ์ซ่ง หยวน หมิง และชิงสมัยราชวงศ์ชิง เลื่อนจากเทีย่นเพย ซายาสวรรค์ เป็นเทีย่นโฮ่ว ราชนิสิวรรค์ และสุดท้ายเลื่อนเป็น เทีย่นซางเซ่งหมู่ พระแม่เจ้าผู้สูงส่งแห่งสรวงสวรรค์ชาวบ้าน เรียกกันหลายคำ เช่น มาจู่ผอ มาจู่เหนียง สมัยต้นราชวงศ์ชิง มีคำอธิบายเรื่องนี้ว่า หากเกิดคลื่นลมค้ำชัน เรียกชื่อมาจู่ แล้วท่านจะปรากฏกายแบบปล่อยผม มาช่วยได้ทันกาล ชาวเรือเรียกท่านว่า ฉวนโถวเหนียง แปลว่า พระแม่หัวเรือ เชื่อกันว่าท่านสถิตอยู่หัวเรือ ตรงกับความเชื่อเรื่องแม่ม่ายนางของไทย

ณัฐธินา พรณรัตน์ (2559) ศึกษาเรื่องการสร้างความหมายเกี่ยวกับ “แม่ม่ายนางเรือ” ของชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดสงขลา พบว่า ชาวไทยพุทธมีการไหว้ก่อนออกเรือโดยใช้รูปและเครื่องเซ่นต่าง ๆ ที่หาได้ง่ายในชุมชนก่อนออกทะเลหาปลา เพราะเชื่อในเรื่องที่แม่ม่ายนางช่วยดลบันดาลให้หาปลาได้ครั้งละมาก ๆ และความเชื่อต่าง ๆ ที่ไม่ให้ปฏิบัติเวลาขึ้นบนเรือ เช่น การไม่ใส่รองเท้าเวลาที่ขึ้นบนเรือ เพราะถือว่าเรือเป็นของศักดิ์สิทธิ์ และมีความเชื่อเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ถ้าคนใดไม่ใช้คนดีมีศีลธรรมมาเป็นหมอทำพิธีอาจทำให้เกิดอาเพศภัยอันตรายและไม่เป็นสิริมงคลกับเจ้าของเรือและลำเรือ

ชลันดา พันธุ์พานิช และภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ (2560) ศึกษาเรื่องการศึกษาภูมิปัญญาการต่อเรือประมงพื้นบ้านในภาคตะวันออก พบว่า พิธีกรรมและความเชื่อเป็นวิถีปฏิบัติทำให้เกิดความเป็นสิริมงคลกับชีวิต เป็นกำลังใจ และเป็นความสบายใจในการประกอบอาชีพทั้งอาชีพประมงและอาชีพการต่อเรือ ซึ่งพิธีกรรมเหล่านี้มีผลต่อจิตใจของผู้ประกอบอาชีพประมงและอาชีพการต่อเรือเชื่อว่าทำให้จับสัตว์น้ำได้มากขึ้น และมีความปลอดภัย สิ่งเหล่านี้ถือเป็นวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมาแต่โบราณ

วัชรชัย วิวัฒน์คุณากร (2564) ศึกษาเรื่องศาสนาผีในรัฐ พบว่า การดำรงอยู่ของศาสนาผีจะสะท้อนให้เห็นการครอบงำการปกครองและมุมมองของประชาชนที่มีต่อรัฐ และการดำรงชีวิตประจำวันของคนในรัฐที่

ยังคงผูกพันแนบแน่นกับความเชื่อโบราณอย่างศาสนาผีอย่างกลมกลืน ศาสนาผีมีการปรับตัวต่อยุคสมัยและการปกครองของรัฐอยู่ตลอดเวลา และในศตวรรษที่ 21 ศาสนาผียังคงอยู่ภายใต้บริบทของรัฐสมัยใหม่และโลกาภิวัตน์ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะขยายอำนาจมากขึ้นและศาสนาผีไม่สามารถแก้ไขปัญหาของคนในสังคมได้ แต่ช่วยปลอบประโลมและหล่อเลี้ยงความหวังของคนในสังคมได้อย่างสมบูรณ์

สรุปได้ว่า แม่ย่านาง คือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สถิตอยู่ในพาหนะต่างๆ ซึ่งเชื่อว่าแม่ย่านางจะช่วยให้ความคุ้มครองแก่ผู้ขับขี่ยานพาหนะ แม่ย่านางเป็นสิ่งที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือและมีการกราบไหว้บูชา เช่น ก่อนการใช้รถบรรทุกหรือเมื่อใช้รถบรรทุกเสร็จจะมีการนำเครื่องบูชาต่างๆ มาประกอบพิธี เพื่อเป็นการบอกกล่าวแม่ย่านางที่สถิตอยู่ในรถบรรทุกแต่ละคันให้ได้รับรู้ โดยเชื่อว่าแม่ย่านางจะปกป้องคุ้มครองไม่ให้เกิดอันตรายจากการขับขี และเพื่อให้มีมงคลต่อชีวิตและการประกอบอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยจะไม่มีกำหนดโครงสร้างไว้แน่นอน แต่เป็นเพียงการกำหนดประเด็นที่ต้องการจะศึกษา และสามารถเพิ่มเติมประเด็นที่น่าสนใจขณะทำการเก็บข้อมูล โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารตำรา ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 เสนอต่อกลุ่มงานวิชาการ ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยคะแนน และผู้เชี่ยวชาญ โดยสรุปขั้นตอนการสร้างเครื่องมือได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความเชื่อและขั้นตอนการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้การแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยจะไม่มีกำหนดโครงสร้างไว้แน่นอน แต่เป็นเพียงการกำหนดประเด็นที่ต้องการจะศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 เสนอต่อกลุ่มงานวิชาการ

เสนอต่อกลุ่มงานวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเรียบร้อย และเพื่อพิจารณาแบบสัมภาษณ์แต่ละข้อว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการทำวิจัยและเพื่อหาค่า IOC โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้อง

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยคะแนน

แบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยคะแนนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สูตร คำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ค่าความสอดคล้องที่ได้มีค่า ระหว่าง 0.67 – 1.00 และแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบตามคำแนะนำในข้อที่มีค่าความสอดคล้องไม่ถึง 0.50

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คณะผู้วิจัยทำการขอหนังสือจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูลและทำการประสานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ก่อนการสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยได้มีการอธิบายวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานวิจัยอย่างละเอียด ทั้งนี้คณะผู้วิจัยทำการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 คณะผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อได้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแล้ว คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการเปรียบเทียบข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีการกำหนดโครงสร้างและนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) คือ การนำชุดข้อมูลของความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ ความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกของบ้านยายคำ ตำบลยายแรมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ มาเปรียบเทียบกัน โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ ความเชื่อเรื่องแม่ย่านางและรูปแบบการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปผล และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาความ (Descriptive)

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบความเชื่อในการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลตรงกันว่า ได้รับความเชื่อเรื่องแม่ย่านางสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยมีความเชื่อมาตั้งแต่อดีตว่า แม่ย่านางเป็นรุกขเทวดาที่สถิตอยู่ในต้นไม้ ซึ่งในสมัยก่อนการสร้างยานพาหนะ จะใช้ไม้เป็นวัสดุหลัก เช่น เรือ เกวียน เป็นต้น ซึ่งก่อนที่จะทำการตัดต้นไม้มาสร้างยานพาหนะ ต้องมีการไหว้กล่าวขอขมาแม่ย่านางด้วย ดอกไม้ ธูป เทียน และผลไม้ เพื่อขอไม้

จากแม่ย่านางมาสร้างยานพาหนะหรือใช้ประโยชน์ เมื่อนำไม้มาสร้างพาหนะเสร็จ ก็ยังมีการไหว้บูชาแม่ย่านางอยู่ เพราะเชื่อว่าแม่ย่านางตามมาสติอยู่ในยานพาหนะด้วย

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมาแล้วพบว่า มีชุดความเชื่อเรื่องแม่ย่านางเหมือนกับผู้ให้ข้อมูลบ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ แต่มีจุดแตกต่างของความเชื่อที่สำคัญ คือ ความเชื่อของบ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ มีความเชื่อมาตั้งแต่อดีตว่าแม่ย่านางเป็นภูติผี ที่สิงสถิตอยู่ในต้นไม้ ด้วยความเชื่อที่ต่างกันนี้ จึงเป็นมูลเหตุทำให้เครื่องบูชาของถวายต่าง ๆ มีความแตกต่างกันของทั้ง 2 พื้นที่

1.1 ความเชื่อด้านเครื่องบูชา

เครื่องบูชาที่ใช้ประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางของทั้ง 2 พื้นที่มีความเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างตรงที่ พื้นที่บ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหมากพลู และยาสูบมาใช้เป็นเครื่องบูชาอีกด้วย ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเชื่อเรื่องแม่ย่านางที่ต่างกัน คือ บ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา เชื่อว่าแม่ย่านางเป็นรุกขเทวดา ส่วนบ้านยาย คำจังหวัดบุรีรัมย์เชื่อว่าแม่ย่านางเป็นภูติผี ด้วยเหตุนี้ทำให้เครื่องบูชาของทั้ง 2 พื้นที่มีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความเชื่อด้านเครื่องบูชาของบ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา และบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์

ความเชื่อด้าน เครื่องบูชา	เปรียบเทียบความเชื่อด้านเครื่องบูชา	
	บ้านหนองหัวแรด	บ้านยายคำ
รูปเทียน	เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างโลกมนุษย์กับโลกวิญญาณ	เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างโลกมนุษย์กับโลกวิญญาณ
พวงมาลัยดอกดาวเรือง	แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง	แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง
หมากพลู	-	เป็นสิ่งที่สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์บริสุทธิ์
ยาสูบ	-	เป็นสิ่งที่มีความขลัง มีพลัง สร้างขวัญกำลังใจ

ความเชื่อด้าน เครื่องบูชา	เปรียบเทียบความเชื่อด้านเครื่องบูชา	
	บ้านหนองหัวแรด	บ้านยายคำ
น้ำแดง	เป็นสิ่งที่มีความขลัง มีพลัง สร้างขวัญ กำลังใจ	เชื่อว่าเป็นตัวแทนของเลือด ใช้สำหรับ พิธีการเช่นไหว้ภูตผี
กรวยดอกไม้	เป็นเครื่องสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์	-
สายสิญจน์	สามารถป้องกันอันตรายจากสิ่งไม่ดี ภูติผีปีศาจ	-
ประทัด	เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ส่งเสริมกิจการให้ เจริญรุ่งเรือง	-

1.2 ความเชื่อด้านอาหารที่นำมาถวาย

ความเชื่อเรื่องการนำผลไม้มงคลและของหวานที่นำมาถวายแก่แม่ย่านางของทั้ง 2 พื้นที่ มีความคล้ายคลึงกัน แต่มีความแตกต่างกันตรงที่ บ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์มีการนำอาหารคาวมาถวายแม่ย่านาง จากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ข้อมูลว่า ในพื้นที่บ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำอาหารคาวมาถวายแม่ย่านาง เพราะเชื่อว่า แม่ย่านางเป็นภูตผี ซึ่งการไหว้ภูตผีนั่นต้องใช้เลือดเนื้อมาเช่นไหว้ (นางลำพึง จอมมะเริง, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 12 มีนาคม 2565) อาหารคาวที่ชาวบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ นำมาถวายแม่ย่านาง มีอยู่ 6 อย่าง ได้แก่ ข้าวสุก หัวหมู ไก่ต้ม เป็ดต้ม ปลา และกุ้งลวก

ส่วนบ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา จะไม่พบการนำอาหารคาวมาใช้ในการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง เนื่องจากคนในพื้นที่เชื่อว่า แม่ย่านางคือ รุกขเทวดา ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือกราบไหว้บูชา และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่า การไหว้แม่ย่านางนั้นต้องไหว้ด้วยสิ่งที่เป็นมงคล คือผลไม้ 9 อย่าง ได้แก่ มะขาม กล้วยน้ำว้า ขนุน สับปะรด มะพร้าว ทับทิม มะยม องุ่น ส้ม และอาหารหวาน 5 อย่าง ได้แก่ ขนมชั้น บัวลอย ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง (อ้อม ดิถะระโทก, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 12 มีนาคม 2565)

2. การประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุก

การเปรียบเทียบการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับบ้านยายคำ ตำบลยายแย้มวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถแบ่งออกได้ 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 เครื่องบูชา

เครื่องบูชาที่ใช้ในพิธีไหว้แม่ย่านางของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา และ บ้านยายคำ ตำบลยายแย้มวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าเครื่องบูชาบ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวน 6 อย่าง ได้แก่ รูป เทียน พวงมาลัย กรวยดอกไม้ น้ำเปล่าและน้ำแดง ซึ่งมีความเหมือนกับบ้านยายคำจังหวัดบุรีรัมย์ ในส่วนของ รูป เทียน พวงมาลัย น้ำเปล่าและน้ำแดง ส่วนบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่มีกรวยดอกไม้ แต่มีเครื่องบูชาเพิ่มขึ้นมา 3 อย่าง ได้แก่ หมากพลู ยาสูบและสุรา ดังนั้นจึงมีความแตกต่างกันกับบ้านหนองหัวแรดที่ห้ามนำสุรา มาถวายและใช้ในพิธีไหว้แม่ย่านาง เพราะเชื่อว่าจะเป็นการมอมเมาแม่ย่านางทำให้แม่ย่านางไม่สามารถปกป้องรักษาในระหว่างการขับชี่

2.2 อาหารคาว

อาหารคาวที่ใช้ถวายในพิธีไหว้แม่ย่านางของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา และ บ้านยายคำ ตำบลยายแย้มวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีความแตกต่างกัน เพราะบ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา ไม่นำอาหารคาวมาใช้ในการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง เนื่องจากคนในพื้นที่เชื่อว่า แม่ย่านางคือ รุกขเทวดา ซึ่งการไหว้เทวดาไม่นิยม นำอาหารคาวมาถวาย จึงมีความแตกต่างกับบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เชื่อว่าแม่ย่านาง คือ ภูตผี ดังนั้นจึงมีการนำอาหารคาว ได้แก่ ข้าวสุก หัวหมู ไก่ต้ม เป็ดต้ม ปลา และกุ้งลวก มาใช้ถวายในพิธีไหว้แม่ย่านาง

2.3 อาหารหวาน

อาหารหวานที่ใช้ถวายในพิธีไหว้แม่ย่านางของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา และ บ้านยายคำ ตำบลยายแย้มวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีความเหมือนในส่วนของจำนวนชนิดของอาหารหวานคือมี 5 อย่างเหมือนกัน บ้านหนองหัวแรด แรด จังหวัดนครราชสีมา มีทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ขนมชั้นและบัวลอย ส่วนบ้านยายคำจะมี ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ขนมชั้น และถั่วฝู มีบางรายการที่แตกต่าง คือ บ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จะใช้ขนมถั่วฝูแทนบัวลอย เพราะเชื่อว่าขนมถั่วฝูจะช่วยให้กิจการธุรกิจเฟื่องฟู ดังชื่อของขนม

2.4 ผลไม้

ผลไม้ที่ใช้ถวายในพิธีไหว้แม่ย่านางของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา และ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีความเหมือนในการนำผลไม้มาถวายแม่ย่านาง บ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา ใช้ผลไม้มงคล 9 อย่าง ได้แก่ มะขาม กล้วยน้ำว้า ขนุน สับปะรด มะพร้าว ทับทิม มะยม องุ่น และส้ม บ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้ผลไม้มงคล 5 อย่าง ได้แก่ สับปะรด กล้วยสุก มะพร้าว ส้ม และสาลี่ แต่จะมีความแตกต่างกันคือจำนวนชนิดของผลไม้มงคลที่นำมาถวายแม่ย่านาง คือ บ้านหนองหัวแรด แรด จังหวัดนครราชสีมา มีอยู่ 9 อย่าง แต่ผลไม้มงคลที่นำมาถวายแม่ย่านางของบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีเพียง 5 อย่าง

2.5 อุปกรณ์

อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีแม่ย่านางของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา และ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าทั้งสองพื้นที่มีการใช้อุปกรณ์ที่เหมือนกัน คือ กรวย สายสิญจน์ กระถางรูป โตะ ถาด แก้วน้ำ ผ้าขาวบาง แต่จะมีความแตกต่างกันตรงที่บ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา มีอุปกรณ์อีก 2 อย่าง เพิ่มเข้ามา คือ บัดและประทัด ซึ่งบ้านยายคำไม่มีการใช้บัดและประทัด เนื่องจากไม่มีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับ บัด แต่ในส่วนของประทัดถึงแม้บ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จะไม่นำประทัดมาใช้ในการประกอบพิธี แต่ยังคงมีความเชื่อที่คล้ายกัน คือมีการบิแบตรถทำให้เกิดเสียงดังในพิธี เพราะเชื่อว่าจะทำให้กิจการธุรกิจเจริญรุ่งเรือง และโด่งดัง ดังนั้นบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จึงใช้วิธีบิแบตรถแทนการจุดประทัด

2.6 ขั้นตอนการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง

ขั้นตอนการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางของบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีความเหมือนและแตกต่างกันในบางประการ ดังตารางที่ 2

โดยการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางของบ้านหนองหัวแรด จะจัดพิธีขึ้นในวันที่ 13 เมษายน ของทุกปี และก่อนจัดพิธีไหว้แม่ย่านางต้องเตรียม เครื่องบูชา อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ผลไม้ และอาหารหวาน อีกทั้งยังต้องมีการจัดเตรียมรถ และจัดเตรียมสถานที่ให้พร้อม ซึ่งการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางเริ่มจากการจัดเตรียมรถโดยนำรถมาจอดเรียงหน้ากระดาน หันหน้ารถไปทางด้านทิศตะวันออก จากนั้นจัดโตะวางเครื่องบูชา และนำเครื่องบูชา ผลไม้ และอาหารหวานมาจัดวางบนโตะ และคล้องสายสิญจน์ตั้งแต่โตะบูชาไปยังรถทุกคันที่นำมาเข้าร่วมพิธี ก่อนเริ่มพิธีผู้ร่วมพิธีจะมานั่งรวมกันหน้าโตะ จากนั้นหมอธรรมเริ่มทำพิธี โดยการจุดธูปเทียน แล้วตั้งนะโม 3 จบ นำทองบทสวดไหว้แม่ย่านาง ต่อจากนั้นกล่าวขอพรในเรื่องที่ดีเมื่อก้าวเสร็จ นำรูป

ปักลงบนกระถางรูป หลังจากนั้นนำพวงมาลัยไปห้อยที่กระถางมองหลังภายในรถ และกรวยดอกไม้ปักไว้บริเวณป้ายทะเบียนหน้ารถทุกคัน (หลังเสร็จพิธีจะนำกรวยดอกไม้ไปไว้ในรถจนกว่าจะมีการทำพิธีไหว้แม่ย่านางอีกครั้งในปีถัดไป) พร้อมกล่าวขอพรอีกครั้ง เมื่อกล่าวเสร็จผู้เข้าร่วมพิธีจะบีบแตรรถ จากนั้นก็จะจุดประทัด และรอนจนกว่าธูปจะดับครบทุกดอก จากนั้นกล่าวคำลาของไหว้แม่ย่านาง แล้วนำมาแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ แบ่งใส่บาตแล้วไปแขวนไว้ ณ สถานที่ประกอบพิธี แบ่งใส่ภาชนะหรือใบตองวางที่บริเวณพื้นมุมรั้วของบ้านให้เป็นสิริมงคล หลังจากนั้นเจ้าภาพจะนำของไหว้แบ่งให้ผู้เข้าร่วมพิธีได้รับประทานเป็นอันเสร็จพิธี

ส่วนการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางของบ้านยายคำ จะเริ่มจัดขึ้นก่อนสิ้นปีหรือหลังวันที่ใช้งานรถบรรทุกโดยไม่มีการกำหนดวันที่แน่นอน ในการจัดพิธีต้องมีการนิมนต์พระภิกษุ เพื่อให้มาเป็นผู้นำประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง และก่อนจัดพิธี เจ้าภาพจะต้องทำความสะอาดรถบรรทุกเพื่อเตรียมเข้าพิธี จัดเตรียมเครื่องบูชา ได้แก่ เทียน รูป ดอกดาวเรือง สายสิญจน์ บทสวด น้ำแดง น้ำเปล่า สุรา หมากพลู ยาสูบ และจัดเตรียมผลไม้ จากนั้นจัดเตรียมในส่วนของการอาหารคาว ข้าวสุก และอาหารหวาน และจัดเตรียมสถานที่ ในวันประกอบพิธีเริ่มจากการนำธมาจุดเรียงหน้ากระดานแล้วหันหน้ารถไปทางด้านทิศตะวันออก จากนั้นเตรียมเครื่องบูชา ผลไม้ อาหารคาวหวาน มาวางไว้บนโต๊ะ เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว จึงนมัสการพระคุณเจ้า มาเป็นผู้นำประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง เริ่มจากการจุดเทียน รูป โดยแบ่งธูปให้แก่ผู้เข้าร่วมพิธี จากนั้นตั้งนะโม 3 จบ ท่องบทสวดไหว้แม่ย่านาง และเจ้าภาพจะนำไปปักที่กระถางรูป ส่วนผู้เข้าร่วมพิธีก็จะนำธูปไปปักที่ผลไม้และอาหารคาวหวานให้ครบทุกชิ้น หลังจากปักธูปเสร็จแล้ว พระภิกษุจะประพรมน้ำมนต์แก่ผู้เข้าร่วมพิธีและรถที่นำมาเข้าร่วมพิธี จากนั้นจะนำพวงมาลัยไปคล้องไว้ที่กระถางมองหลังในรถ และบีบแตร หลังจากนั้นรอนธูปในกระถางธูปดับจนหมด แล้วจึงให้เจ้าภาพกล่าวคำลาของถวาย โดยให้ตั้งนะโม 3 จบ แล้วท่อง “พุทังลา อัมมังลา สังฆังลา” และท่อง “นะ เสสัง มังคะลา ยาจามะ” และแบ่งสันปันส่วนผลไม้ อาหารคาวหวาน ให้แก่ผู้เข้าร่วมพิธี เป็นอันเสร็จพิธี

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางระหว่างบ้านหนองหัวแรดและบ้านยายคำ

การประกอบพิธี	เปรียบเทียบการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง	
	บ้านหนองหัวแรด	บ้านยายคำ
วันประกอบพิธี	ปีใหม่ไทย หรือ วันที่ 13 เมษายน ของทุกปี	วันขึ้นปีใหม่หรือหลังจากเสร็จสิ้นการใช้รถ

การประกอบพิธี	เปรียบเทียบการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง	
	บ้านหนองหัวแรด	บ้านยายคำ
ผู้นำประกอบพิธี	หมอธรรมเป็นผู้นำประกอบพิธี	พระภิกษุมาเป็นผู้นำประกอบพิธี
บทสวด	บทสวดถวายไหว้แม่ย่านาง	บทสวดถวายไหว้แม่ย่านาง
การปักธูป	นำธูปปักลงบนกระถางธูป	นำธูปไปปักที่ผลไม้และอาหารคาวหวาน ให้ครบทุกชิ้น
คำลาของไหว้แม่ ย่านาง	ตั้งนะโม 3 จบ แล้วท่อง “พุทังลา อัมมัง ลา สังฆังลา” และท่อง “นะ เสสัง มังคะ ลา ยาจามะ”	ตั้งนะโม 3 จบ แล้วท่อง “พุทังลา อัมมังลา สังฆังลา” และท่อง “นะ เสสัง มังคะลา ยาจามะ”
การแบ่งอาหาร ถวาย แม่ย่านาง	แบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 จะนำไปใส่บัตแล้ว ไปแขวนไว้ ณ สถานที่ประกอบพิธี ส่วนที่ 2 จะนำไปใส่ภาชนะหรือใบตองแล้วนำไปวาง ที่บริเวณพื้นมุมรั้วของบ้านให้เป็นสิ่ทิศและ วางที่ต่อไม้หรือกำแพงบ้าน ส่วนที่ 3 แบ่ง ให้ผู้เข้าร่วมพิธี	แบ่งส่นปันส่วนผลไม้ อาหารคาว อาหาร หวาน ให้แก่ผู้เข้าร่วมพิธีจนหมด

อภิปรายผล

สภาพทั่วไปของพื้นที่บ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา และบ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งด้านสภาพภูมิประเทศ ที่ส่วนใหญ่มีการทำเกษตรกรรม อีกทั้งสองพื้นที่นี้ยังปรากฏความเชื่อเรื่องแม่ย่านาง ซึ่งเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่า ความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรลบรรทุก ระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ จะมีความแตกต่างกันหรือไม่ คณะผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำวิจัยครั้งนี้

โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องแม่ย่านางรถบรรทุกระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุกระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านางรถบรรทุก ระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ มีความแตกต่างกัน

ทั้งนี้เป็นเพราะสองพื้นที่มีความเชื่อที่ต่างกัน โดยที่บ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา เชื่อว่าแม่ย่านางเป็นรุกขเทวดา ส่วนบ้านยายคำมีความเชื่อว่าแม่ย่านางเป็นภูติผี ด้วยเหตุนี้สิ่งของที่นำมาถวายรวมถึงขั้นตอนจึงมีความแตกต่างกันไปตามความเชื่อของแต่ละพื้นที่ กล่าวคือ บ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา จะถวายอาหารหวาน และผลไม้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐธิดา พรณรัตน์ (2559) การสร้างความหมาย “แม่ย่านางเรือ” ของชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับแม่ย่านางเรือและการสร้างความหมายเกี่ยวกับแม่ย่านางเรือของชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า การให้ความเคารพบูชาแม่ย่านางเรือจะมีการประกอบพิธีบูชาแม่ย่านางเรือก่อนออกทะเลด้วยอาหารคาวหวานที่มี ซึ่งส่วนใหญ่ชาวประมงพื้นบ้านมักใช้ขนมหวานในท้องถิ่น เช่น ข้าวเหนียวเหลืองมุล น้ำชา ผลไม้ ซึ่งเป็นอาหารในชีวิตประจำวันได้ที่นิยมบริโภคอาหารลักษณะนี้ ในการเซ่นไหว้แม่ย่านางเรือก่อนออกทะเลหาปลา

การบูชาแม่ย่านางรถบรรทุกของบ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมาจะถวายสิ่งที่เป็นของมงคล และจะไม่นำอาหารคาวและสุรามาถวาย เพราะเชื่อว่าการถวายอาหารคาวเป็นการถวายให้ภูติผี ไม่ถวายสุราเชื่อว่าแม่ย่านางเป็นผู้คุ้มครองยานพาหนะ หากถวายสุราจะทำให้แม่ย่านางมัวเมาไม่สามารถปกป้องรักษาและผู้ขับขี่ได้ ในทางกลับกันบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จะมีการถวายทั้งอาหารคาว อาหารหวาน ผลไม้ และสุรา เพราะเชื่อว่าแม่ย่านางเป็น ภูติผี สามารถรับของถวายที่เป็นอาหารคาวและสุราได้ เพราะถือว่าภูติผีก็ถือว่าเปรียบเสมือนคนที่เสียชีวิตไป ดังนั้นก็สามารถทานเหมือนกับคนทั่วไปได้เช่นกัน มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของชญาณี ประกอบชาติ (2552) พิธีกรรมบูชาแม่ย่านางเรือในกลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์วิจัยคือ 1) ศึกษาถึงพิธีกรรมการบูชาแม่ย่านางเรือ และความเชื่อที่เกี่ยวกับอาชีพประมงในกลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ตำบลปากน้ำปราณ 2) ศึกษาถึงสัญลักษณ์ในพิธีกรรมการบูชาแม่ย่านางเรือในกลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ตำบลปากน้ำปราณ ที่พบว่า อุปกรณ์ที่ใช้ในพิธีกรรมการบูชาแม่ย่านางเรือได้แก่ ดอกไม้ เช่น ดอกดาวเรือง ดอกกล้วยไม้ ดอกอัญชัน ใบไม้ที่เป็นสิริมงคล คือ ใบเงิน ใบทอง ใบนาค กิ่งทับทิม อดิไขนุ่น อย่างละ 9 ยอดอาหารคาว คือ ต้มปลา ปลาหมึก เป็ดต้ม ไก่ต้ม ไข่

ต้ม ปลาหมึกแห้ง เนื้อหมูสามชั้น ข้าวสวย อาหารหวาน คือ ขนมชั้น ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เม็ดขนุน ฟักเชื่อม ขนมต้มแดงต้มขาว ขนมจัญญับ ผลไม้มงคล 5 อย่าง 7 อย่าง หรือ 9 อย่างก็ได้ เช่น กล้วย ชมพู เงาะ สับปะรด มะพร้าวสับ มะม่วง ขนุน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผลไม้ที่มงคลอีกมากมายที่จัดแจงเพิ่มเติมตามฤดูกาลบ้างตามลักษณะความหมายที่เป็นนัยแสดงถึงความมงคลและอื่นๆ เช่น ผ้าสามสี บายศรี กระดาษเงิน กระดาษทอง รูป 9 ดอก น้ำมันต์ 1 ชัน เหล้าขาว น้ำเปล่า กระเทียม 9 หัว ทั้งนี้ (เครื่องบูชาอาจมีมากกว่านี้ หรือน้อยกว่านี้ก็ได้ขึ้นอยู่กับกำลังทรัพย์ของเจ้าของเรือและความชอบของเมียนางเรือในแต่ละลำ

ในด้านขั้นตอนการประกอบพิธีไหว้เมียนางทั้งสองพื้นที่มีส่วนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วันในการประกอบพิธีไหว้เมียนางบ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมา จะกำหนดวันที่แน่นอน ส่วนบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์จะไม่มีกำหนดวัน ซึ่งจะจัดขึ้นก่อนวันขึ้นปีใหม่หรือหลังจากเสร็จสิ้นการใช้รถบรรทุก นอกจากนี้ในด้านผู้นำประกอบพิธียังพบความแตกต่าง โดยที่บ้านหนองหัวแรด จังหวัดนครราชสีมาจะให้หมอธรรมเป็นผู้นำประกอบพิธี ส่วนบ้านยายคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำเป็นจะต้องนิมนต์พระภิกษุมาเป็นผู้นำประกอบพิธี การปกรูปด้วยความเชื่อทั้งสองพื้นที่ต่างกันการปฏิบัติก็ต่างกันไปด้วยบ้านหนองหัวแรดจะปกรวมที่กระถาง ส่วนบ้านยายคำจะปักกับสิ่งของที่ถวายเป็นอีกประการที่มีความแตกต่างคือการจุดประทัดของบ้านหนองหัวแรด ส่วนบ้านยายคำไม่มีการจุดประทัดแต่จะมีแค่เพียงการبيبแตรรถ ซึ่งมีความเชื่อที่คล้ายกันคือเพื่อให้กิจการธุรกิจมีชื่อเสียงโด่งดังเหมือนดังเสียงประทัดเสียงแตรรถ ถึงแม้จะมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันแต่ทั้งสองพื้นที่ยังมีความเชื่อที่ว่าเมียนางเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สถิตอยู่กับยานพาหนะ จึงมีการกราบไหว้บูชาจนถึงปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเชื่อและการประกอบพิธีไหว้เมียนางรถบรรทุกระหว่างบ้านหนองหัวแรด ตำบลแหลมทอง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา กับ บ้านยายคำ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ มีประเด็นสำคัญที่ใช้เป็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

1.1 การอนุรักษ์พิธีไหว้เมียนางรถบรรทุกให้ดำรงอยู่ จะต้องคำนึงถึงความเชื่อและการปฏิบัติที่มีรูปแบบเฉพาะ เพื่อให้พิธีไหว้เมียนางยังคงมีความเป็นเอกลักษณ์ตามรูปแบบของแต่ละพื้นที่

1.2 หน่วยงานในระดับตำบลหรือชุมชนที่เกี่ยวข้องควรมีการทำการศึกษาระดับท้องถิ่นเก็บข้อมูลความเป็นเอกลักษณ์ของการประกอบพิธีไหว้เมียนาง เพื่อนำข้อมูลไปใช้พัฒนาและสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความเปลี่ยนแปลงของการประกอบพิธีไหว้แม่ย่านาง โดยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงไปของพิธีไหว้แม่ย่านาง

2.2 ศึกษาการส่งเสริม อนุรักษ์และเผยแพร่การประกอบพิธีกรรมไหว้แม่ย่านางรอบรรทุก

เอกสารอ้างอิง

ชญาณี ประกอบชาติ (2552). พิธีกรรมการบูชาแม่ย่านางเรือในกลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ตำบลปากน้ำ

ปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเขตสารสนเทศเพชรบุรี

ชลันดา พันธุ์พานิช และภาณุพงศ์ อุดมศิลป์. (2560). การศึกษาภูมิปัญญาการต่อเรือประมงพื้นบ้านในภาค

ตะวันออก. วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 32(9), น. 7-24. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2565. จาก

<http://ejournals.swu.ac.th/index.php/hm/article/view/11427>

ณัฐธินิชา พรณรัตน์. (2559). การสร้างความหมายเกี่ยวกับ“แม่ย่านางเรือ”ของชาวประมงพื้นบ้านจังหวัด

สงขลา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 10(23), น. 33-40. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2565. จาก

http://www.thonburi.ac.th/journal/Document/10-23/Journal10_23_3.pdf

ถาวร สิกขโกศล. (24 พฤษภาคม 2561). เจ้าแม่ทับทิม-แม่ย่านาง จากจีนสู่ไทย. ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 9

กุมภาพันธ์ 2565. จาก <https://www.thairath.co.th/newspaper/columns/1289256>

พระใบฎีกาหัตถ์ กิตติโนโท (2563). วิถีแห่งความเชื่อของชาวพุทธในสังคมไทย. วารสาร มจร.เลย ปริทัศน์,

1(2), น.54-65. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2565,

จาก <https://so05.tcithaijo.org/index.php/MCUL/article/view/257707/173716>

วัชรชัย วิวัฒน์คุณากร (2564). ศาสนาผีในรัฐไทย. วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ, 2(2), น. 70-76.

สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2565. จาก [https://so05.tci-](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/TRDMJOPLSU/article/download/254247/171881/)

[thaijo.org/index.php/TRDMJOPLSU/article/download/254247/171881/](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/TRDMJOPLSU/article/download/254247/171881/)

สมบัติ พลายน้อย (2560). เกิดในเรือ. กรุงเทพฯ : พิมพ์คำรณพรเพ็ญ เหล็กดีพิเศษ.

อภิลักษณ์ เกษมผลกุล (2560). เจาะลึก “กราบรถ” ในวัฒนธรรมไทย หลักฐานทางคติชนแห่งพิธีกรรม-ความ

เชื่อเรื่องพาหนะ. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2565, จาก [https://www.silpa-](https://www.silpa-mag.com/culture/article_40721?fbclid=IwAR0LEsqgChWBmTrMQPqCEvXf8iCEJXSnNZ8A3zYx65B2M9XhSe_k0aVoYVo)

[mag.com/culture/article_40721?fbclid=IwAR0LEsqgChWBmTrMQPqCEvXf8iCEJXSnNZ8](https://www.silpa-mag.com/culture/article_40721?fbclid=IwAR0LEsqgChWBmTrMQPqCEvXf8iCEJXSnNZ8A3zYx65B2M9XhSe_k0aVoYVo)

[A3zYx65B2M9XhSe_k0aVoYVo](https://www.silpa-mag.com/culture/article_40721?fbclid=IwAR0LEsqgChWBmTrMQPqCEvXf8iCEJXSnNZ8A3zYx65B2M9XhSe_k0aVoYVo)

นาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ ชุด ศรศิลป์เสี่ยงฮัก

Creative Folk Dance- Sorn Sin Sieng Hug the Series

นริศรา ศรีสุพล¹ กฤษณา กองผ้าขาว² และจักรกฤษณ์ ฟุ้งกลิ่น³Naritsara Srisupon¹, Kritsana Kongphakhao², Chakkrit Fungklin³

บทคัดย่อ

นาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ ชุด ศรศิลป์เสี่ยงฮัก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดการสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์จากแรงบันดาลใจวรรณกรรมล้านช้างในรูปแบบสำนวนอีสานเรื่อง พระลัก พระลาม ตอน พระลามยกศร และเพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ชุด ศรศิลป์เสี่ยงฮัก โดยใช้ผู้แสดงทั้งหมด 15 คน หญิง 8 คน และชาย 7 คน มีท่ารำ 103 ท่า และมีการแปรแถว รูปแบบแถวหน้ากระดาน แถวสับหว่าง แถวเฉียง แถวตอน แถววงกลม แถววีคว่ำ แถววีหงาย แถวข้ามหลามตัด กำหนดทิศทาง 4 ทิศทางตามรูปแบบของเวทีออกแบบการแต่งกายโดยอ้างอิงมาจากฮูปแต้มเป็นภาพจิตรกรรมบนผาผนัง

เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงใช้วงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (วงโปงลาง) ผสมผสานวัฒนธรรมรูปแบบดนตรีของลาวคือการใช้ระนาดในการบรรเลงประกอบกับการขับร้องสำเนียงลาวคือ ทำนองขับนาคนะดั่ง และทำนองขับท่มหลวงพระบาง โดย แบ่งการแสดงออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เกริ่นนำเรื่องราววรรณกรรมพระลัก พระลาม ตอนพระลามยกศร โดยสื่อให้เห็นถึงการยกศรว่า “ผู้ใดยกศรขึ้น จะได้อภิเษกกับนางสีดา” (เปิดตัวนางสีดา)

ช่วงที่ 2 กล่าวถึง พระลัก พระลาม เดินทางมาถึงแล้วได้ยกศร ปรากฏว่า พระลามยกศรขึ้นได้ในขณะนั้นเกิดเหตุการณ์อัศจรรย์ ท้องฟ้ากัมประนาคนั้นสะท้านทั่วโลก

ช่วงที่ 3 การสุมพร เป็นบทโลมรักระหว่างสีดากับพระลาม

คณะผู้สร้างสรรค์ผลงานชุดนี้สร้างเอกลักษณ์ท่าฟ้อนแบบลาวและผสมท่าฟ้อนของนาฏศิลป์อีสานชุด ศรศิลป์เสี่ยงฮัก ที่สร้างความแปลกใหม่ให้กับผู้ชมและทรงคุณค่าต่องานศิลปะการแสดงในโอกาสต่อไป

คำสำคัญ : นาฏศิลป์พื้นบ้าน, พระลัก พระลาม

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นริศรา ศรีสุพล สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² กฤษณา กองผ้าขาว ³ จักรกฤษณ์ ฟุ้งกลิ่น ศึกษาสาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Abstract:

The objectives of creative folk dance named “Sorn Sin Sieng Hug” were to study the concept of creating creative folk dances from the inspiration of Lan Chang literature “Phra Lak- Phra Lam” (or Lakshmana and Rama in Ramayana) following the pattern of Isan literary style in “Phra Lam Yok Sorn” episode and to create a collection of creative folk dance “Sorn Sin Sieng Hug” by using 15 performers which were 8 females and 7 males. There were 103 postures and line of troops, zigzag, diagonal, column, sectional, circular, V shape and inverted V shape rows, diamond-shape quadrangle rows. It moved in 4 directions according to the stage layout. The dress was designed based on “Hoop Tam” or Isaan mural painting. Isaan folk musical band or “Pong Lang” was employed for this performance combining with Lao musical instrument called Ra-nad (xylophone) and Lao accent vocals which were “Khup Naga Sa-doong” and “Khup Toom Luang Prabang” melody.

The performance was divided into 3 parts as follows:

Part 1 An introduction of the episode of “Phra Lam Yok Sorn” which told a story of whoever could lift up a bow would be able to marry Sita (the launch for Sita).

Part 2 Phra Lak and Phra Ram had arrived, then Phra Lam lifted the bow meanwhile the raging sky shook the whole world.

Part 3 “Sa-yum-phon” was a love scene part between Sita and Phra Lam.

The creator team of this show created “Sorn Sin Sieng Hug” performance’s identity in order to create a new matter and valuable performing arts for audiences in the future.

Keywords: Folk Dance, Phra Lak- Phra Lam

บทนำ

รามายณะ เป็นมหากาพย์ของอินเดียซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก เชื่อว่าเป็นนิทานที่เล่าสืบทอดกันมา ยาวนานในหลากหลายพื้นที่ของชมพูทวีป เป็นวรรณคดีที่มีการดัดแปลงเล่าใหม่ และแพร่หลายไปในภูมิภาคของเอเชียโดยมีเนื้อหาแตกต่างกันไปและอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปด้วย เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการทำศึกสงครามระหว่างฝ่ายพระรามกับฝ่ายทศกัณฐ์เพื่อชิงตัวนางสีดากลับคืนนคร ซึ่งรามายณะเมื่อแพร่หลายในหมู่คนไทยได้นำมาแต่งใหม่เรียกว่ารามเกียรติ์และยังมีอิทธิพลสู่ชนสองฝั่งโขงโดยในหมู่ชาวลาวนั้นเรียกว่า พระลัก พระลาม

พระลัก พระลาม หรือพระลามชาดก เป็นวรรณกรรมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งถูกดัดแปลงให้มีกลิ่นอาย ที่ถูกจริตต้องตรงกับรสนิยมและถูกเชื่อมโยงไปกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเงื่อนไขความสำคัญของเรื่องคือ ธรรมชาติของธรรม ซึ่งแต่โบราณพบที่จารึกใน ใบลานหลายแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยเรื่องย่อที่ นำมาเผยแพร่ได้นำมาจากอุปถัมภ์จิตรกรรมฝาผนังสิม วัดป่าเลไลย์บ้านหนองพอก ตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประกอบไปด้วยเรื่องราวหลายหลายตอน เช่น ตอนพระลามยกศร โดยเนื้อหา วรรณกรรมกล่าวถึง พระลามขึ้นไปขอนางสีดาจันทะแจ่มจากพระรสี แล้วพระรสีจึงให้พระลามยกศร อนุศิลป์ ชื่อ มะซิ มะลีปา และพระลามสามารถยกได้โดยง่ายตายแล้วพระรสีจึงยกนางสีดาจันทะแจ่มให้กับพระลาม และได้ทำพิธีอภิเษกสมรสพระลามกับนางสีดาจันทะแจ่ม ด้วยน้ำวิเศษ และยังรดน้ำให้พระลักมีอายุยืนเช่นกัน พร้อมทั้งได้ส่งพระลาม พระลักคู่แค้นนางสีดาจันทะแจ่ม ให้ดี เพราะในภายภาคหน้าต้องพลัดพรากจากกัน แต่ก็ยังได้กลับมาด้วยกันอีก เพราะ บุพกรรมส่งผลเมื่อ เสร็จพิธีแล้วทั้งสามพระองค์จึงลาพระรสี เดินทางกลับเมืองจันทบุรีศรีสัตนาคน (พระอริยานุวัตร เขมจารี, 2514 : 16-20)

จากข้อมูลทีกล่าวนำข้างต้น คณะผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาวรรณกรรมเรื่อง พระลัก พระลาม ตอน พระลามยกศรมาสร้างสรรค์ผลงาน และเกิดเป็นแนวความคิดที่จะนำมาถ่ายทอดในมิติของรูปแบบการแสดงพื้นบ้านอีสาน โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากเรื่องราวในตอนดังกล่าว รวมไปถึง วรรณกรรม ศิลปกรรม นาฏกรรม และความคิดความเชื่อที่หลากหลาย จากต้นเค้าโครงเรื่องรามายณะมาสร้างสรรค์การแสดงศิลปนิพนธ์นาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ชุด ศรีศิลป์เสียงฮัก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิดการสร้างสรรคนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์จากแรงบันดาลใจวรรณกรรม ล้านข้างในรูปแบบสำนวนอีสานเรื่อง พระลัก พระลาม ตอน พระลามยกศร
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ชุด ศรีศิลป์เสียงฮัก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยผลงานสร้างสรรค์นี้ คือคณะผู้สร้างสรรค์มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสารทางวิชาการและบทความที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้
 - 1) สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
 - 2) สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 - 3) สำนักวิทยบริการทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 4) ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 5) สำนักศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
 - 6) สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - 7) ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม บ้านหนองแก ตำบลหนองนาคำ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
3. ขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์
 - 1) เลือกหัวข้อที่จะนำมาสร้างสรรค์
 - 2) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน
 - 3) สัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมพระลัก พระลาม และการแต่งกาย
 - 4) นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเนื้อเรื่องแล้วประพันธ์บทแสดง พร้อมกับเลือกทำนองดนตรี

ประกอบการแสดงให้เหมาะสมกับบทการแสดง

- 5) คิดประดิษฐ์ท่าฟ้อนประกอบการแสดงโดยศึกษาท่าฟ้อนให้เหมาะสมกับเพลง
- 6) จัดลำดับท่าทางให้เหมาะสมและจัดลำดับการแปรแถวเพื่อให้เกิดความสวยงาม
- 7) ออกแบบเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์การแสดง
- 8) คัดเลือกนักแสดงให้เหมาะสมกับบทบาท
- 9) ฝึกซ้อมการแสดง
- 10) การทดลอง โดยการนำผลงานมาสร้างสรรค์ขึ้นซ้อมการแสดงให้กับนักแสดงเพื่อหา

ข้อบกพร่องของการแสดงทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไข

- 11) นำผลงานแสดงผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ
- 11) นำผลงานออกเผยแพร่ หลังจากที่ได้ปรับปรุงแก้ไข
- 12) นำข้อมูลทั้งหมดมาบันทึกและจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผลการวิจัย

1. แนวคิดการสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์จากแรงบันดาลใจวรรณกรรมล้านช้างใน
รูปแบบสำนวนอีสานเรื่อง พระลัก พระลาม ตอน พระลามยกศร ดังนี้

แนวคิดและการออกแบบเพลงและเครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบการแสดง

นาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ ชุด ศรีศิลป์เสียงฮัก มีรูปแบบเป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน

สร้างสรรค์จึงใช้วงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (วงโปงลาง) ผสมผสานวัฒนธรรมรูปแบบดนตรีของลาวคือการใช้
ระนาดในการบรรเลงประกอบกับการขับร้องสำเนียงลาวคือ ทำนองขับนาคนะดัง และทำนองขับทุ่มหลวงพระ
บาง ทั้งนี้ยังมีการสร้างสรรค์เสียงเอฟเฟ็คประกอบการแสดง เพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วม โดยมีเนื้อร้อง ดังนี้

ประโมทัย กล่าวถึงพระรสสิกับนางสีดาจันทะแจ่มอยู่ในป่า

ข้าจะขอค่านับจับเป็นตอน	กล่าวเอาบทสนทนาหมากกล่าวว่า
จะกล่าวถึงพระรสสิมิวิชา	เนาอยู่ในไพรพนาวัลย์
มีลูกสาวชื่อสีดาช่างงามนัก	ใครใครจักได้ไปครองเป็นคู่หนา
ให้มายกศรศิลป์ชัยในพารา	จึงจะได้นางสีดาแม่ลาวัลล์

ขับทุ่มความงามนางสีดาจันทะแจ่ม

งามล้ำล้ำกัคนในผืนโลกา	ผ่องผุดโสภาสีดานาถน้อยสะออนต์
ปานดังอินแต้มแต่งแปงปูลงมา	โฉมเฉลาใบหน้าคือดังหน่วยไขไสย่องๆได้
ตาสองก้าดำตึดั่งดากวงคำ	ทรวดทรงอนงค์ล้ำทางอรชรยามยัวยราตรัยาย
เจ้าดอกเอ๋ย เจ้าดอกเอ๋ย เออเฮ้อเออเอ็งเอ๋ย	เอ๋ยละว่าเจ้าดอกคำมณี
กลืนกายอบอวนยวนยี่	ดั่งสุมาลีคันธชาติหอมเอย
เออเห่อเออ เออเฮ้อเออเจ้าแจ่ม	เจ้าแจ่มมณีอำทำ
สีดาเจ้าช่างมางามล้ำ	ชายใดแนมนำหลงมักแท้ได้

ผญาว่าด้วยการยกธูทอง

เมื่อนั้น พอรสีจิดาแล้วสิดวยพาลาฤกษ์	องค์พระรามก็จึงนำมมือเข้าโก่งดิง
ศรศิลป์ปานฟ้าฟาดตั้งครื่นๆเคงเสียง	สะเนียนปฐพีไหงละองลมตอง
ทาดๆก้องนิเนงไหวสนั่น	ไปฮอดอินเทิงฟ้าฟาดฟิงโย่งไกล แท้แหล่ว

นาคนะดัง

(ผู้ชาย) น้องเอ๋ยเจ้าช่างล้ำค่า	ปุนแปงแต่งมาโสภาลักขณา
สีดาเจ้ายอดดวงใจน้อยนาฏนงวียงามสมคำสา	ท้าวชมซ้อนเสน่ห์สวดยเสียน
อิงแอบแนบเนียนนางนาฏเทวี	เนื้ออ่อนเกี้ยงปุนแต่งแผ่นทอง
ฮักฮ่วมเฮาสองผลาซ้อนชมชื่น	
(ผู้หญิง) อ้ายเอ๋ยน้องก็ดีใจล้ำ	ไดยินคำจาตำนานาริ
ธ จอมภูเบศรเสกศรี	ทรงขานวจีฮ่วมฤดีเคียงสอง
สะแห่น่วงเกี้ยวกันสะวาด	สีดานางนาฏยอระยาตรฟายกร
สมพยมพรภูวนาถจอมไ้	ผูกคอสองใจฮักกันมันแก่น

(ชาย) (หญิง) สองเฮาสื่อตรงงม้น

มาสานสัมพันธ์อีกกันตลอดไป

บ่แม้งม่นมีแนวใด

โอ้ยอดขวัญใจให้ฟังเกิดหนา

ย่อนสายแนและบุญเฮามี

ได้ฮ่วมชีวีเฮียงหมอนซ้อนคู่

ยอดพู่เจ้าแก้วมณี

ชั่วทิวราตรีฟ้าดินมลาย

แนวคิดประดิษฐ์ทำพ็อน

แนวทางการประดิษฐ์ทำพ็อนนาฏศิลป์อีสานเพื่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของการแสดง ผู้สร้างสรรค์ผลงาน จึงได้ศึกษาแนวคิด พะนอ กำเนิดกาญ์ พบว่า มีการประดิษฐ์อย่างเป็นขั้นตอน เปรียบเสมือนกับการทดลองวิทยาศาสตร์ที่จำต้องอาศัยการทดลองครั้งแล้วครั้งเล่าจึงจะปรากฏผล โดยปกติแล้วนักออกแบบท่าเต้นเรลวันแต่มีวิถีทางในการออกแบบท่าเต้นแตกต่างกันไปจะสามารถประดิษฐ์ได้ช้าหรือเร็วขึ้นขึ้นอยู่กับ การสั่งสมประสบการณ์ที่ตนได้เคยปฏิบัติ ตลอดจนได้รู้ได้เห็นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังต้องอาศัยแรงบันดาลใจจากสิ่งที่ตนได้ พบเห็นผสมผสานกับจินตนาการของตน ผนวกออกมาจนกลายเป็นผลงานนาฏศิลป์ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ (พีระพงศ์ สนไสย.2546 : 113)

รูปแบบการแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. เกริ่นนำเรื่องราววรรณกรรมพระลัก พระลาม ตอนพระลามยกศร โดยสื่อให้เห็นถึงการยกศรว่า “ผู้ใดยกศรขึ้น จะได้อภิเษกกับนางสีดา” (เปิดตัวนางสีดา)
2. กล่าวถึง พระลัก พระลาม เดินทางมาถึงแล้วได้ยกศร ปรากฏว่า พระลามยกศรขึ้นได้ ในขณะนั้นเกิดเหตุการณ์อัศจรรย์ ท้องฟ้ากัมประนาคนันสะท้านทั่วโลก
3. การสุมพร เป็นบทโลมรกระหว่างสีดากับพระลามและได้กระทำการอภิเษกด้วยพิธีมูรธาภิเษก

แนวคิดในการออกแบบการแปรแถว

จากผลงานสร้างสรรค์ชุดศิลป์เสียงชัก คณะผู้สร้างสรรค์มีการออกแบบการแปรแถว คือ มีการจัดกลุ่มรูปแบบของแถว คือ แถวหน้ากระดาน แถวสับหว่าง แถวเฉียง แถวตอน แถววงกลม แถววิคควา แถววิหงาย แถวข้ามหลามตัด และกำหนดทิศทางการแสดง เพื่อเปลี่ยนสายตาผ่านผู้ชมเพื่อดึงดูดความสนใจให้กับ การแสดง โดยได้ยึดทำพ็อนเป็นหลักในกระบวนการแปรแถว เช่น โปสท่าเป็นกลุ่มของผู้แสดงอยู่กลางเวทีเมื่อเริ่มการแสดงแล้วปฏิบัติท่ารำในกระบวนการทำต่อไป ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดทิศทางการแสดงจำนวน 4 ทิศทางได้แก่ ทิศทางที่ 1 ด้านหน้าเวที ทิศทางที่ 2 ด้านซ้ายเวที ทิศทางที่ 3 ด้านหลังเวที และ ทิศทางที่ 4 ด้านขวาเวที

แนวคิดในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายของนักแสดง ผู้วิจัยได้แนวคิดสร้างสรรค์การแต่งกายมาจากฮูปแต้มที่ปรากฏบนผนังสิมอีสานมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างสรรค์ให้สวยงามแก่ผู้สวมใส่และเหมาะสมกับการแสดงมากที่สุด โดยมีรายละเอียดการแต่งกาย ดังนี้

ภาพที่ 1 ฐูปแต้มพระลามา พระลัก

(ที่มา : นางสาวกฤษณา กองผ้าขาว และนายจักรกฤษณ์ ฟุ้งกลิ่น)

1.ชุดนางสีดาจันทะแจ่ม

การแต่งกายของนางสีดาจันทะแจ่มประกอบด้วยสวมเสื้อในนาง, สไบ, กรองคอ, ผ้านุ่ง, จี๊นาง, กำไลสวม, กำไลดอกไม้, เข็มขัดและหัวเข็มขัด, รัตเกล้ายอด, กระบังหน้า, จอนหู, สังวาลย์, และกำไลข้อเท้า

ภาพที่ 2 ชุดนางสีดาจันทะแจ่ม

(ที่มา : นางสาวกฤษณา กองผ้าขาว และนายจักรกฤษณ์ ฟุ้งกลิ่น)

2. ชุดพระลัก

การแต่งกายพระลักประกอบด้วยสวมเสื้อตัวในแขนยาว, เสื้อตัวนอกแขนสั้นสีชมพู, กรองคอ, กำไลต้นแขน, ผ้านุ่งชั้นใน, ผ้านุ่งชั้นนอก, ผ้าสไบห้อยหน้า, ผ้าสไบห้อยข้าง, ทับทรวง, สังวาลย์, กำไลสวม, เข็มขัดและหัวเข็มขัด, และกำไลข้อเท้า

ภาพที่ 3 ชุดพระลัก

(ที่มา : นางสาวกฤษณา กองผ้าขาว และนายจักรกฤษณ์ ฟุ้งกลิ่น)

3. ชุดนางระบำ

การแต่งกายชุดนางระบำประกอบด้วยสวมผ้าถุง, ปิ่นปักผม, ต่างหู, สร้อยคอ, เข้ดขัด และกำไลข้อมือ

ภาพที่ 4 ชุดนางระบำ

(ที่มา : นางสาวกฤษณา กองผ้าขาว และนายจักรกฤษณ์ ฟุ้งกลิ่น)

4. ชุดนายระบำ

การแต่งกายชุดนายระบำประกอบด้วยสวมเสื้อแขนกุด, กางเกง, ผ้าถุงโจงกะเบน, ผ้าโพกศีรษะ, ผ้าสไบ, สร้อยคอ, เข้ดขัด และกำไลข้อมือ

ภาพที่ 5 ชุดนายระบำ

(ที่มา : นางสาวกฤษณา กองผ้าขาว และนายจักรกฤษณ์ ฟุ้งกลิ่น)

แนวคิดในการออกแบบอุปกรณ์การแสดง

ก้อนหิน ทำเป็นฉากเพื่อให้การแสดงสมจริงและเพิ่มความสวยงามให้กับชุดการแสดงศรีศิลป์เสียง
ฮักมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 6 ก้อนหิน

(ที่มา : นางสาวกฤษณา กองผ้าขาว และนายจักรกฤษณ์ ฟุ้งกลิ่น)

ร่วม ใช้เพื่อสื่อให้เห็นถึงพระรังสีและเพิ่มความสวยงามให้กับชุดการแสดงศรีศิลป์เสียงฮักมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 7 ร่ม

(ที่มา : นางสาวกฤษณา กองผ้าขาว และนายจักรกฤษณ์ พึ่งกลิ่น)

ศรธนูศิลป์ ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้เพื่อประกอบการแสดงที่สื่อถึงพระลามยกศรธนูศิลป์เพื่อที่จะได้อภิเษกกับนางสีดาจันทะแจ่ม

ภาพที่ 8 ศรธนูศิลป์

(ที่มา : นางสาวกฤษณา กองผ้าขาว และนายจักรกฤษณ์ พึ่งกลิ่น)

2. การคิดประดิษฐ์ทำนาฏศิลป์การแสดงชุดศรศิลป์เสี่ยงชักได้แนวความคิดจากการประดิษฐ์สร้างสรรค์ทำรำคือการคิดค้นกระบวนท่ารำขึ้นมาใหม่และนำท่าเดิมที่มีอยู่แล้วมาประยุกต์ให้เข้ากับ ความเหมาะสมของท่า โดยได้นำท่าฟ้อนแบบลาวผสมกับท่าฟ้อนอีสาน โดยคำนึงถึงการสื่อเรื่องราวผ่านการ

แสดงผ่านกระบวนการทางนาฏศิลป์เพื่อให้เกิดเป็นงานสร้างสรรค์ที่มีความแปลกใหม่และความเหมาะสมของการนำไปใช้ในโอกาสต่างๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด ศรศิลป์เสียงฮัก พบประเด็นที่สำคัญจึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องของผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรม เรื่องพระลัก พระลาม นาฏกรรมพื้นบ้านอีสาน นาฏศิลป์ลาว ที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ทราบถึงต้นกำเนิดของรามเกียรติ์ และได้ศึกษาอุปแต้มในลัทธิอีสาน จิตรกรรมอีสาน นาฏยประดิษฐ์ ลีลาการฟ้อน หลักการใช้อาวุธของตัวพระในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ และนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน เพื่อมาปรับใช้ในชุดการแสดง และยังมีบทสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลทำให้ผู้วิจัยได้นำเสนอผ่านนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน ซึ่งผู้สร้างสรรค์ผลงานสามารถที่จะสร้างสรรค์ท่วงท่า ลีลาการเคลื่อนไหว การสื่อความหมายของความรู้สึก อารมณ์ของการแสดง

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน ได้นำประเด็นของนาฏยประดิษฐ์ ท่ารำเชิงที่เป็นหลักสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงาน และได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการคิดประดิษฐ์ท่ารำ และยังอาศัยแรงบันดาลใจจากสิ่งที่ได้พบเห็นผสมผสานกับจินตนาการของตนผนวกออกมาจนกลายเป็นผลงานนาฏยประดิษฐ์ชิ้นใหม่

สรุปการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ พบว่าเรื่องราวเกี่ยวกับ พระลัก พระลาม หรือพระลามชาดก เป็นวรรณกรรมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวซึ่งถูกดัดแปลงให้มีกลิ่นอาย ที่ถูกจริตต้องตรงกับรสนิยมและถูกเชื่อมโยงไปกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเงื่อนไขความสำคัญของเรื่องคือ ธรรมชาติของวรรณกรรม ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงได้มองเห็นความสำคัญของวรรณกรรม พระลัก พระลาม ลำานวนอีสาน ตอนพระลามยกศร จึงได้นำเอาข้อมูลทั้งหมดมานำเสนอในรูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน

การคัดเลือกนักแสดง การแสดงชุดศรศิลป์เสียงฮัก ผู้แสดงใช้นักแสดงทั้งหมด 15 คน

การแต่งกายผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์โดยให้ผู้แสดงสวมใส่เสื้อผ้าโดยอ้างอิงมาจากอุปแต้มเป็นภาพจิตรกรรมบนผาผนัง ผู้สร้างสรรค์เลยออกแบบให้เข้ากับยุคสมัย และยังคงความเป็นเอกลักษณ์ให้คงเดิมเพื่อเป็นการอนุรักษ์และรักษาแบบแผนให้คงอยู่สืบไป

เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงผู้วิจัยได้ใช้วงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (วงโปงลาง) ผสมผสานวัฒนธรรมรูปแบบดนตรีของลาวคือการใช้ระนาดในการบรรเลงประกอบกับการขับร้องสำเนียงลาวคือ ทำนองขับนาค สะดุ้ง และทำนองขับพุ่มหลวงพระบาง ทั้งนี้ยังมีการสร้างสรรค์เสียงเอฟเฟ็คประกอบการแสดง เพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วม โดย แบ่งการแสดงออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

รูปแบบการแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

- 1) เกริ่นนำเรื่องราววรรณกรรมพระลัก พระลาม ตอนพระลามยกศร โดยสื่อให้เห็นถึงการยกศรว่า “ผู้ใดยกศรขึ้น จะได้อภิเษกกับนางสีดา” (เปิดตัวนางสีดา)
- 2) กล่าวถึง พระลัก พระลาม เดินทางมาถึงแล้วได้ยกศร ปรากฏว่า พระลามยกศรขึ้นได้ ในขณะนั้นเกิดเหตุการณ์อัศจรรย์ ท้องฟ้ากัมประนาคนันสะทานทั่วโลก
- 3) การสุมพร เป็นบทโลมรักระหว่างสีดากับพระลามและได้กระทำการอภิเษกด้วยพิธีมูรธาภิเษก

2. การคิดประดิษฐ์ทำนาฏศิลป์การแสดงชุดศรศิลป์เสียงฮักได้แนวความคิดจากการประดิษฐ์สร้างสรรค์ทำรำคือการคิดค้นกระบวนท่ารำขึ้นมาใหม่และนำท่าเดิมที่มีอยู่แล้วมาประยุกต์ให้เข้ากับความเหมาะสมของท่า โดยได้นำท่าฟ้อนแบบลาวผสมกับท่าฟ้อนอีสาน โดยคำนึงถึงการสื่อเรื่องราวผ่านการแสดงผ่านกระบวนท่ารำนาฏศิลป์เพื่อให้เกิดเป็นงานสร้างสรรค์ที่มีความแปลกใหม่และความเหมาะสมของการนำไปใช้ในโอกาสต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นเมือง ชุดศรศิลป์เสียงฮัก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าดังนี้

1. การแสดงชุด ศรศิลป์เสียงฮักสามารถเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสำหรับผู้ที่จะสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานชุดต่อไป
2. สำหรับการสร้างสรรค์ครั้งต่อไปการแสดงชุด ศรศิลป์เสียงฮักนำไปสร้างสรรค์นาฏศิลป์ในรูปแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย
3. อาจารย์ที่สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับรายวิชานาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสามารถนำไปใช้สอนในรายวิชาได้

อ้างอิง

พิรพงศ์ เสนไสย. (2546). **การวิจัยทางนาฏศิลป์**. กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อริยานุวัตร เขมจารีเถระ, พระ. (2514). **พระลัก – พระลาม (รามเกียรติ์)**. ศูนย์อนุรักษ์วรรณคดีภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ วัดมหาชัย จังหวัดมหาสารคาม.

วารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร

Journal of Humanities, Social Sciences and Arts

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Faculty of Humanities and Social Sciences

Udon Thani Rajabhat University